

DYNE

Samen verder
bouwen aan de
transformatie

Tot hier...

Vol trots presenteren we Dyne, een weerslag van vijf jaar provinciaal sociaal beleid in Noord-Holland. In Dyne blikken we terug en kijken we vooruit. We staan stil bij de opbrengsten van de regionale samenwerking in het sociaal domein tot nu toe én bij de belangrijkste opgaven voor de toekomst. Bovendien leest en ziet u hoe Noord-Hollanders zich elke dag weer inzetten om de provincie een stuk mooier te maken.

Hiermee is Dyne een sprekende getuige van de resultaten van de experimenten, pilots en projecten die door de provinciale regeling voor regionale projecten zijn mogelijk gemaakt. De Regionale Sociale Agenda's en de kennisuitwisseling via de activiteiten van het Kenniscentrum Wmo en Wonen hebben gezorgd voor bestending, verdieping en verspreiding van de aldus ontstane nieuwe praktijken. Hiermee zijn even zo vele aanzetten gemaakt voor de transformatie binnen het sociaal domein, de grote opgave waarvoor gemeenten zich nu gesteld zien. De provincie Noord-Holland heeft hieraan in de afgelopen jaren een substantiële bijdrage geleverd. Deze eindigt nu, maar wij hopen van harte dat de praktijk van samenwerken, elkaar inspireren en het delen van kennis door de gemeenten wordt voortgezet.

Marloes Gankema en Ton de Wit

namens het team Zorg & Welzijn van de provincie Noord-Holland

Arre Zuurmond

Als gemeentelijk ombudsman van de regio Amsterdam en omstreken heeft Arre Zuurmond dagelijks te maken met incidenten en klachten van inwoners. Hij denkt dat met de transformatie veel te makkelijk gezegd wordt: toon nou lef! 'Maar we hebben niet door dat het hele systeem waarbinnen ze dat moeten vertonen, dat afstraft.'

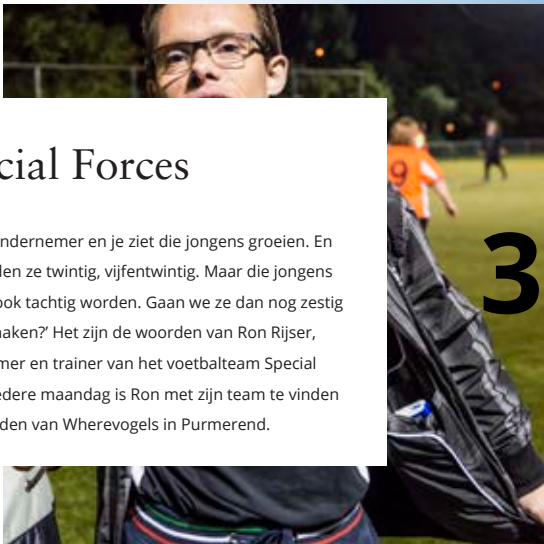
15

Interviews

- 04 Ton de Wit en Marloes Gankema, Provincie Noord-Holland
- 15 Arre Zuurmond, Gemeentelijk Ombudsman Amsterdam en omstreken
- 46 Annette Baerveldt, Wethouder Gemeente Velsen

Columns

- 12 Zweven of vliegen? door Dick Jansen
- 24 Geen knip door Karin Maas
- 50 Verbinding werkt 100 keer beter dan verplichting door Cees Huisman
- 58 Spaghetti door Carla Kolner

Special Forces

'Je bent ondernemer en je ziet die jongens groeien. En dan worden ze twintig, vijfentwintig. Maar die jongens moeten ook tachtig worden. Gaan we ze dan nog zestig jaar vermaken?' Het zijn de woorden van Ron Rijser, ondernemer en trainer van het voetbalteam Special Forces. Iedere maandag is Ron met zijn team te vinden op de velden van Wherevogels in Purmerend.

34

Reportages

- 08 Hoe doen jullie dat met doelgroepenvervoer?
- 20 Obdammer zkt boodschappenhulp
- 22 Groen maakt grijs gelukkig
- 26 'Helpathon, help mij, help mij vandaag'
- 34 Langs de lijn bij Special Forces
- 40 Rondje Noord-Holland
- 42 Een week uit het leven van een opbouwwerker in een sociaal wijkteam
- 52 Een nieuw leven bij Het Pakhuis
- 60 7 tips voor werkgevers

Filmportretten

- 14 Robbert Eldering
- 33 Sanne Koole
- 45 Lucas Groen
- 62 Aart van Scherpenzeel

Lessen uit de regionale werkelijkheid

'Ja, dit was mooi zo,' zegt Marloes Gankema in een terugblik op vier jaar kennisdeling. Samen met Ton de Wit behoorde zij tot de drijvende krachten achter de Provinciale Sociale Agenda en het Kenniscentrum Wmo en Wonen. Wat adviseren zij de gemeenten die via het initiatief 'Regio's aan zet' kennis willen blijven delen?

04

Factsheets

- 19 Zicht op beschermd wonen in Noord-Holland
- 39 Communicatie en transformatie sociaal domein
- 49 Hoe bereidt Noord-Holland zich voor op calamiteiten in het sociaal domein?

Lessen uit de regionale werkelijkheid

Marloes Gankema en Ton de Wit
kijken terug en blikken vooruit

Marloes Gankema en Ton de Wit zijn twee van de drijvende krachten achter de Provinciale Sociale Agenda en het Kenniscentrum Wmo en Wonen. Hoe kijken zij terug op vier jaar kennisdeling? En wat adviseren zij de gemeenten die via het initiatief ‘Regio’s aan zet’ kennis willen blijven delen?

Leren en experimenteren

Marloes Gankema, beleidsadviseur bij de provincie Noord-Holland, kreeg in 2011 de opdracht om de kennisfunctie van de provincie verder door te ontwikkelen. Ton de Wit was als strategisch adviseur verbonden aan de toenmalige gedeputeerde Elvira Sweet. Er was in die tijd minder budget voor het sociaal domein beschikbaar en de provincie Noord-Holland wilde een meer ondersteunende rol richting gemeenten vervullen, aldus De Wit. ‘Wij zijn langs een aantal gemeenten gegaan met de vraag: “Hoe zou de provincie voor jullie van betekenis kunnen zijn?” Daar kwamen twee zaken uit voort: Landelijke kennisinstituten kennen volgens gemeenten de lokale situatie niet en gemeenten hebben veel te doen, maar weinig geld en zij willen hun nieuwe taken op nieuwe manieren vormgeven. Toen hebben we besloten om in te zetten op regionale samenwerking tussen gemeenten, de gemeenten de mogelijkheid te geven te experimenteren met een subsidieregeling en om hen te voorzien van kennis.’

Totaalpakket

Beiden zijn enthousiast over de vorm die het Kenniscentrum Wmo en Wonen in 2012 kreeg.

Gankema: ‘Wat mij in het nieuwe Kenniscentrum erg aansprak, was dat het eigenaarschap bij gemeenten werd gelegd. Onder andere door kennismakelaars aan de regio’s te koppelen en regelmatig de kennisbehoefte uit de regio’s op te halen. Verder vond ik de kracht van het Kenniscentrum dat een uitgebalanceerd, totaalpakket was ontwikkeld: de ondersteuning bij de totstandkoming van de projecten, de website, de nieuwsbrieven en de kennis- en inspiratiebijeenkomsten.’

De Wit vult aan: ‘Elk element versterkte alle andere elementen. Eén van de wethouders zei tijdens de *midterm review* dat de Regionale Sociale Agenda’s hem in het begin een bureaucratisch gedoeje leken, maar dat er twee jaar later wel degelijk meer samenhang was in wat zij als regio oppakten en dat zij daarnaast bewuster experimenteerden.’

Gankema: ‘En het was goed dat wij budget hadden voor experimenten en dat de uitkomst van een project ook kon zijn dat een methode of werkwijze niet werkbaar bleek. We hebben altijd gezegd: “Als iets niet werkt, is het ook goed, het hoeft niet altijd te slagen, als gemeenten er maar van kunnen leren.”

Tips voor de toekomst

Een aantal gemeenten pakt onder leiding van de gemeente Velsen en namens de IJmond gemeenten het thema ‘kennisdeling’ op via het initiatief ‘Regio’s aan zet’. Welke tips kunnen De Wit en Gankema hen meegeven?

Gankema: ‘Voor kennisdeling zijn de contactmomenten heel belangrijk, de kennisbijeenkomsten. Dan ontmoeten mensen elkaar fysiek. Alleen een website en een nieuwsbrief zou te mager zijn.’

De Wit: ‘Het is de kunst om uit de waan van de dag de juiste vraagstukken te halen. Waar iedereen mee bezig is en waar mensen elkaar verder mee kunnen helpen. Ook de bijeenkomsten voor wethouders zijn belangrijk. Wethouders hoeven daarin geen besluiten te nemen, zich niet te verantwoorden, maar mogen even *freewheelen*; Wat is er allemaal mogelijk? Op die bijeenkomsten krijgen zij inspiratie, van elkaar en van sprekers van buiten die een goed verhaal hebben. Dat helpt bestuurders om richting te geven aan het uitvoerend niveau en te kunnen inspireren.’

Gankema: ‘En dat is ook gebeurd. We hebben gezien dat wethouders en ambtenaren elkaar scherp houden.’

Het is belangrijk om de waan van de dag te vertalen in vraagstukken die heel dicht bij huis liggen.

Tips voor Noord-Holland

En welke specifieke kennis hebben De Wit en Gankema zelf over de regionale samenwerking in Noord-Holland opgedaan?

Gankema: ‘Wat mij enorm heeft verrast is dat er binnen Noord-Holland zulke verschillen tussen de regio’s bestaan. In IJmond heerst een mentaliteit van aanpakken: Dit zit er aan te komen, we zetten de schouders eronder en zorgen dat het in orde komt. In het Gooi hebben ze al sinds de start van de Regionale Sociale Agenda een stevige regionale samenwerkingsstructuur. Hun projectvoorstellen waren altijd goed doordacht en voorzien van een uitgebreide onderbouwing.’

De Wit: ‘Dit betekent dat je goed moet aansluiten bij de regionale werkelijkheid. Die aansluiting moet je steeds opnieuw zoeken. En gemeenten confronteren met de werkelijkheden in andere regio’s.’

Tot slot

Is het erg dat de subsidieregeling van de provincie Noord-Holland na dit jaar stopt? De Wit en Gankema denken van niet.

Gankema: ‘Dat het kennisdelen nu een andere vorm krijgt is prima. Gemeenten kunnen ook niet tot in de eindigheid projecten indienen.’

De Wit: ‘We hadden de subsidieregeling en de kennisdeling natuurlijk ook niet zomaar voortgezet. Als het sociaal domein een domein van de provincie was gebleven, hadden we met gemeenten en maatschappelijk middenveld over een nieuwe rol voor de provincie na moeten denken. Daar was vast iets nuttigs uit gekomen. Maar iets anders dan dit.’

Gankema: ‘Ja, dit was mooi zo.’

Hoe doen jullie dat met doelgroepenvervoer?

Innoveren in doelgroepenvervoer

Het doel van dit project is om het doelgroepenvervoer in negen gemeenten in de regio's Zuid-Kennemerland, Midden-Kennemerland en Haarlemmermeer efficiënter te organiseren. Onder doelgroepenvervoer verstaan de gemeenten vijf vormen: leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, WSW-vervoer, AWBZ-vervoer en vrijwilligersvervoer. In een regiecentrale kunnen verschillende vormen van doelgroepenvervoer worden gebundeld. Doordat de vervoersvragen op een centraal punt binnenkomen, kan de centrale een slimme en efficiënte planning opstellen.

Gerard Pot

Twee regio's delen hun kennis over doelgroepenvervoer in een tweeakter

Wat vooraf ging: Op 1 september belt Gerard Pot, projectleider aanbestedingen Wmo in Gooi en Vechtstreek, Evelien Vos van het Kenniscentrum Wmo en Wonen. Gerard las op de website van het Kenniscentrum een interview met Tessa Kraemer over 'Innoveren in doelgroepenvervoer', een bovenregionaal project dat in 2013 het licht zag met subsidie vanuit de RSA-subsidieregeling. In Gooi en Vechtstreek zullen de huidige contracten met vervoersaanbieders voor twee jaar verlengd worden. Voor de periode daarna heeft Gerard een aantal specifieke vragen over het clusteren van doelgroepenvervoer. Evelien brengt Gerard en Tessa met elkaar in contact en een week later zitten Gerard Pot, Tessa Kraemer, Jos van Engelen en Reitse Keizer met elkaar om tafel in Hoofddorp.

Scene 1

Dinsdagochtend, 10:00 in het gemeentehuis in Hoofddorp. De projectleiders en adviseurs zitten aan een hoge tafel in de hoek van de wat rumoerige kantine. Buiten regent het. Op tafel staan drie cappuccino's en een zwarte koffie.

Rolverdeling:

Projectleider aanbestedingen Wmo in Gooi en Vechtstreek:

Gerard Pot

Adviseur aanbestedingen Wmo in Gooi en Vechtstreek:

Jos van Engelen

Beleidsadviseur Wmo Haarlemmermeer:

Tessa Kraemer

Adviseur Opdrachtgeverschap en Ondernemerschap Haarlemmermeer:

Reitse Keizer

G 'Ik ben de veroorzaker van het hele gebeuren geloof ik. Ik werk voor de regio Gooi en Vechtstreek en wij hebben de opdracht gekregen om eens te gaan kijken hoe de vervoersstromen, die nu bij de gemeente liggen, gebundeld kunnen worden. Dat is het verhaal, maar dat mogen we niet zo hardop zeggen natuurlijk. Wij zoeken nu naar hoe we dat gaan doen? En toen ging ik Googlen en kwam ik bij jullie uit. Jullie zijn al een hele tijd hiermee bezig en hebben de ontwikkelfase en besluitvormingsfase gehad. Hoe zijn jullie gekomen tot de aanbesteding zoals die er nu ligt?'

- lacht -

T 'Goede vraag! Om alle gemeenten in het project op één lijn te krijgen, was niet altijd gemakkelijk. We hebben in de afgelopen twee jaar met elkaar verkend hoe het regiemodel zo goed mogelijk aansluit op de wensen van de verschillende gemeenten. Wensen waren bijvoorbeeld het zoeken naar synergie door samenwerking en het combineren van verschillende vervoersstromen.'

G 'En jullie hebben gekozen om de planning en regie te scheiden van het vervoer?'

T 'Wij maken een knip tussen de planning en regie en het vervoer zelf, ja. Deze twee onderdelen besteden we gescheiden aan. Daarmee krijgen we één partij die voor verschillende vervoersstromen en verschillende vervoerders tot een efficiënte planning kan komen en een aantal vervoerders die een goede aanbidding kunnen doen voor het leveren van vervoerscapaciteit.'

G 'Toen ik dat in eerste instantie hoorde, dacht ik: "Waarom doe je dat nou?" Wij hebben heel strikt contractbeheer. Dat gaat uitstekend. Hoe willen jullie nu dat contractbeheer uitvoeren als je een knip maakt in de taken? Dat verhaal zal er wel liggen.'

T 'De manier waarop we het contractbeheer van gemeenten naar opdrachtnemers inrichten moeten we nog uitwerken. Het idee achter de knip is dat een centrale kan bijdragen aan het bundelen van verschillende vervoerstromen en ook dat de

- centrale, als onafhankelijke partij, ritten efficiënt kan plannen.’
- G ‘Maar het is dus goedkoper?’
- T ‘Nou, het is niet per definitie goedkoper. Het kan goedkoper worden doordat we regionaal gaan samenwerken, in ieder geval voor het Wmo-vervoer en Leerlingenvervoer. Het model biedt ook kansen voor *efficiency*, als je als gemeente je indicatiebeleid gaat aanpassen. Maar het is vooral een organisatiemodel. We zullen niet per 1 januari 2017 tonnen besparen.’
- R ‘Er gaat een soort belofte van uit. Namelijk, als je met een regiecentrale werkt, dan heb je de mogelijkheid om op termijn verschillende vervoersstromen bij elkaar te brengen en bundeling van vervoersstromen voor elkaar te krijgen, wat je niet kunt doen als je één vervoerder contracteert. Daarbij zijn er verschillende functies die je in zo’n centrale onder kunt brengen of niet. Het ontvangen van de telefoontjes, het plannen van de ritten. Maar dat is iets anders dan het contractmanagement. Er zijn verschillende keuzes die we nog moeten maken.’
- G ‘Wat voor prikkel heeft zo’n regiecentrale om dat zo efficiënt mogelijk te doen? Wij hebben zelf het idee dat onze vervoerder nu alles op alles zet om zo efficiënt mogelijk te plannen. Elke auto die teveel rijdt, kost hem geld. Er zit dus heel veel kennis en *know how* bij die aanbieders. Waarom zou je die niet gebruiken? Er is al zoveel bedacht en er ligt al zoveel op de plank! Apps, communicatie, ideeën voor afspraken op maat.’
- T ‘De prikkel voor de centrale nemen we op in het contract. En jullie kunnen juridisch gezien toch niet alles door één vervoerder laten doen?’
- G ‘We moeten de contracten gaan verlengen. Op 1 januari 2016 doen we dat voor Wmo-vervoer en voor 1 augustus 2016 moet het contract voor leerlingenvervoer er liggen. Dus voor die tijd kunnen we sowieso geen aanbesteding meer doen, dat redden we niet. Maar om nu tweeënhalf jaar te wachten... . We gaan proberen om de twee of drie verschillende vervoerders bij elkaar te brengen en die als *pilot* gezamenlijk dingen te laten bedenken.’

- J ‘Dus eigenlijk richten we ons nu op een samenwerkingsverband tussen verschillende vervoerders. En op termijn is het idee om één contract te maken en daarin alle vervoerstromen te bundelen.’
- R ‘En denken jullie dan aan een regiecentrale?’
- G ‘Nou, dat willen we nu juist uitzoeken’
- *lacht* -
- T ‘Je bent nog niet overtuigd!’
- *lacht* -
- G ‘Nee! Wat het op den duur zal besparen, ik heb de rapporten gelezen, dan kom ik op een flinterdunne berekening van een besparing van 2,6 procent. Dan denk ik nou, dat is de moeite niet.’
- T ‘De besparing zit vooral in het bundelen van vraag en vervoersstromen. De gemeenten konden en wilden dit niet afzonderlijk doen en organiseren. Wij hebben ook altijd gezegd tegen alle gemeenten: “Als bezuinigen het enige argument is, dan moet je niet voor dit model kiezen.”
- G ‘Tja... Waar ik ook benieuwd naar ben. Stel het gaat fout met de Wmo-taxi, dan bellen inwoners eerst de vervoerder op en op een gegeven moment zegt de vervoerder: “Maar de planning loopt niet goed. Het lukt me niet zo.” Ik ben bang dat de vervoerder en de centrale naar elkaar gaan wijzen. En dan zit je daar als gemeente, die de regie houdt, tussen in.’
- R ‘Dat hangt af van de afspraken die je met de regiecentrale en de vervoerders maakt. Helder is dat de communicatie tussen regiecentrale en vervoerders in de contracten goed geregeld moet zijn. Overigens zal de vervoercentrale het eerste aanspreekpunt worden. En dat kan ook over de haalbaarheid van een planning gaan. Als daar klachten ontstaan, zul je daar gesprekken over moeten voeren. Je geeft net aan dat jullie goed in contractmanagement zijn.’

Scene 2

11:05 De koffie is op en in de kantine is een verbouwing begonnen. Werkmannen lopen rond met ladders en een man vervangt de grote ronde lamp die boven het hoofd van Gerard hangt.

- G ‘Goed. Ik ben denk ik uitgevraagd... .’
- R ‘En jullie hebben dus nog tweeënhalf jaar tot jullie contracten aflopen.’
- G ‘Ja, nou goed, daar hadden we het gister in de werkgroep over; het lijkt nog een hele tijd...’
- R ‘Als je anderhalf jaar voor twee aanbestedingen uittrekt, dan heb je nog een jaar om de beslissing te nemen. Dus eigenlijk eh... heb je haast!’
- *Iedereen lacht* -
- R ‘Om jullie met een gerust gevoel weg te sturen!’
- G ‘Ja, we zijn ermee bekend! Iedereen roept: “Tijd zat!” Nou, helemaal niet. Zo’n pilot willen we ook zo snel mogelijk starten om nog te kunnen kijken of we hier voor het vervolgtraject iets aan hebben... .’
- J ‘... of we de nieuwe aanbesteding zo op kunnen zetten.’
- G ‘En dan moeten we juridisch nog iets bedenken, want het mag niet dat één vervoerder alles regelt en plant.’
- R ‘Maar goed, in feite tuig je dus een mini regiecentrale op en dan is dus de vraag wat het verschil is met wat er in andere regio’s gebeurt... .’

Tessa Kraemer

- G ‘Nou ik tuig hem niet op, ik maak er alleen gebruik van. Onze huidige aanbieder heeft straattaxi’s, bussen. En zij regelen alles al in een systeem.’
- R ‘Maar dat geldt voor alle aanbieders die straks gaan inschrijven op de regiecentrale: die hebben allemaal een eigen systeem. En via de vervoercentrale gaan wij dus nu die samenwerking organiseren.’
- G ‘Ja. Zijn er al regiecentrales die jullie kennen?’
- R In Zeeland draait al twee jaar een publieke vervoercentrale. In Flevoland is de regiecentrale deze zomer aanbesteed. Daar heeft men gekozen voor een private regiecentrale. Daar moesten de aanbieders ook de keuze maken; gaan we óf het één óf het ander doen in een regio?’
- G ‘Ja... .’
- *Iedereen is even stil* -
- G ‘Goed! Wij gaan weer richting het Gooi. Dan wil ik jullie bedanken en succes wensen.’
- T+R ‘Graag gedaan!’

Dick Jansen is regio-directeur van de welzijnsorganisatie DOCK Haarlem. Van 2001 tot 2010 was hij wethouder in het Amsterdamse stadsdeel Westerpark met de portefeuilles onderwijs, welzijn, cultuur en creatieve economie.

Zweven of vliegen?

Vouwden we al vliegtuigjes van papier voor er echte vliegtuigen waren? Vast wel, toch? De Chinezen hadden al heel lang vliegers. Aan de andere kant: als we al vliegtuigjes konden vouwen, waarom is dan niemand eerder op het idee gekomen om een grotere versie te maken? Dus nee: voor Orville Wright echt los kwam van de grond, had nog niemand een papieren vliegtuigje gevouwen. Alle pogingen om te vliegen stranden als hopeloze imitaties van vogels met klapperende vleugels. Met stijve vleugels zweven was een heel ander concept. Zeker toen de Wrights er een motor met propeller op zetten. Toen werd het vliegen.

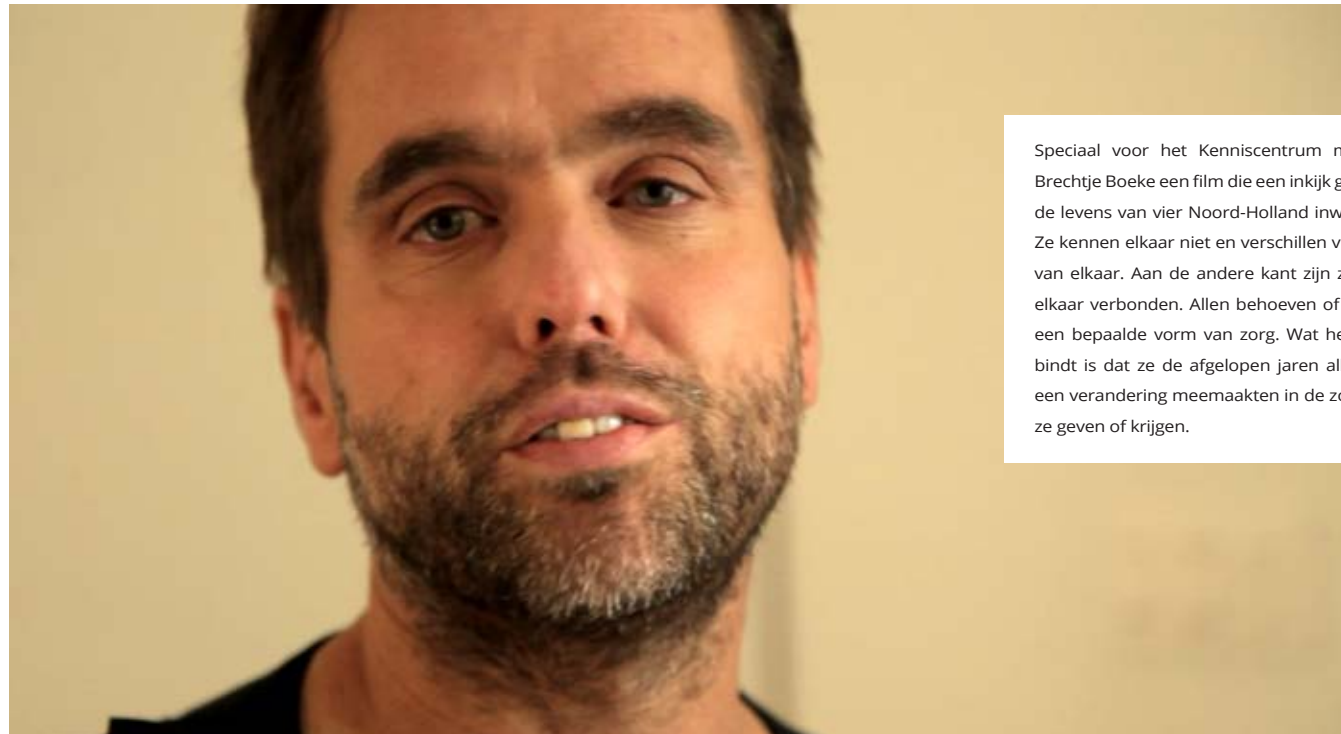
Veel innovaties kennen zo'n imitatiefase. De eerste afwasmachine had borstels. De eerste auto's zagen er uit als koetsen zonder paard. *Form follows function* klinkt simpel. Maar oude vormen zitten ons in de weg, lijken in ons hoofd geëts. In de begintijd van de televisie trokken we de gordijnen dicht, en deden we het licht uit alsof we in een bioscoop zaten.

Niet alleen in de techniek zie je die oude lagen door de moderne heen. Ook in de samenleving zien we gedrag dat niet uitsluitend modern is. Het streven van de overheid naar meer zelfredzaamheid van de burger kent veel historische lagen. Vergeet niet dat tot ver in de jaren zestig dominees de televisieavond besloten met een stichtelijk woord.

De paternalistische hulpverleners die daarna aanbelden als er problemen waren pasten naadloos in dat model: mensen werden bevoogd. De ouderen van vandaag zijn in dit klimaat opgegroeid. Het grootste risico voor de transformatie van het sociaal domein is dat we in oude modellen blijven hangen. Niet alleen omdat hulpverleners niet anders kunnen, zij zijn zo gegoten, maar ook omdat hulpvragende burgers hen in die rol drukken. 'Zeg maar wat ik moet doen'. Hulpeloosheid als levenshouding om daarmee de zorgdrift van de hulpverlener te triggeren is een recept voor verstarring.

Mensen zelf aan het roer van hun eigen leven zetten in plaats van de problemen voor hen op te lossen – om zorgkosten te besparen – is dan ook een immense opgave. Dat is het verschil tussen Orville Wright en Icarus. De vraag is of we nog stappen kunnen gaan zetten naar het echte vliegen. Het is nog teveel een aanloopje nemen en een eindje zweven. En soms hard neerkomen. Het draait nog teveel om focus op problemen in plaats van focus op wat mensen wél kunnen. Immers; alles wat je aandacht geeft groeit. Problemen, maar ook talenten. Vertrouwen op de kracht van mensen: misschien dat we daarmee ooit in de buurt komen van vliegen.

door Dick Jansen

Speciaal voor het Kenniscentrum maakte Brechtje Boeke een film die een inkijk geeft in de levens van vier Noord-Holland inwoners. Ze kennen elkaar niet en verschillen volledig van elkaar. Aan de andere kant zijn ze met elkaar verbonden. Allen behoeven of geven een bepaalde vorm van zorg. Wat hen ook bindt is dat ze de afgelopen jaren allemaal een verandering meemaakten in de zorg die ze geven of krijgen.

• **Robbert Eldering** is begin veertig en kampte jaren met een visuele beperking door een zenuwziekte. Onlangs is hij geopereerd en is zijn zicht aanzienlijk verbeterd. Echter, de zenuwziekte zal nooit overgaan. Door verandering in de wetgeving, komt hij niet meer in aanmerking voor persoonlijke ondersteuning bij het beheren van zijn agenda. Robbert vindt het lastig om zijn energie te verdelen en moet oppassen dat hij niet over grenzen gaat. Nu kan hij met niemand hierover sparren en dit veroorzaakt de nodige problemen. Robbert is juist een actieve man die zich graag inzet voor anderen en de samenleving als geheel. Zo helpt hij bij Centrum 31 in Heerhugowaard. Hier worden dagactiviteiten georganiseerd voor mensen met een verstandelijke beperking.

Wat ik merk bij mezelf, is dat ik gewoon wat moet blijven doen om niet weg te zakken in de shit.

— Robbert Eldering

Arre Zuurmond:

Geef inwoners
ruimte voor eigen
oplossingen

Een gesprek over positieve en zorgwekkende tekenen van de transformatie met de Gemeentelijke Ombudsman regio Amsterdam

Als Gemeentelijk Ombudsman van de regio Amsterdam en omstreken heeft Arre Zuurmond dagelijks te maken met incidenten en klachten van inwoners. Wat is de visie van de ombudsman op de transformatie? Wat kan hij gemeenten adviseren?

Het verhaal is eigenlijk al een klassieker: de dag voordat Arre Zuurmond in 2013 als Gemeentelijke Ombudsman begon, verkleetde hij zich als zwerver en vroeg vervolgens een daklozenuitkering aan. Na vier *intakes*, kwam hij aan het eind van de dag bij het Leger des Heils terecht. “Gefeliciteerd u heeft een bed,” kreeg hij te horen. Maar daar moest hij nog wel acht maanden op wachten. Eenmaal in functie startte de kersverse ombudsman een experiment. Eind 2015 zit er schot in de zaak. ‘We zijn zo ver dat we tien daklozen bij gewone mensen thuis een kamer hebben kunnen geven. Daar moesten we wel zes wetten voor omzeilen.’

Ruimte kun je niet krijgen, ruimte moet je nemen.

Is de situatie nu beter dan voor 2015?

‘We zijn er met de decentralisaties absoluut op vooruit gegaan. Wat mij betreft zijn de taken die voortkomen uit de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet nu op het juiste niveau belegd. Tegelijkertijd is er op lokaal niveau nog veel ruimte te winnen. Ik hoop dat gemeenten die ruimte zullen nemen. Ruimte kun je niet krijgen, ruimte moet je nemen. Er blijven allerlei institutionele partijen - zorgverzekeraars, huisartsen, scholen, die niet onder de gemeente vallen. Dat betekent dat gemeenten moeten leren om in netwerken tot goede afspraken te komen en dat is best ingewikkeld. We hebben een politiek systeem en een organisatiesysteem dat uitgaat van hiërarchie: politiek beslist en de rest voert uit.’

Ziet u al tekenen van de zogenaamde transformatie van het sociaal domein?

‘Er zijn positieve en zorgwekkende tekenen van de transformatie. Ik vind de wijkteams een heel goede ontwikkeling. Waar ik me nog wat zorgen

over maak, is het idee van zelforganisatie. Ik weet nog niet of we dat voldoende begrijpen. Ik denk dat mensen veel meer zelf kunnen oplossen dan dat wij weten. Alleen, zoals we de dingen nu hebben georganiseerd, is het bijna onmogelijk om tot vormen van zelforganisatie over te gaan. We kunnen de participatiemaatschappij wel toejuichen, maar om die echt een kans te geven zullen we heel wat regels moeten afschaffen. In een dichtgegroeid oerwoud is het heel moeilijk om als zaadje een grote boom te worden. Dan moet je eerst een paar bomen kappen. Dan komt er wat licht en wat lucht en kan er misschien iets anders ontstaan. Dat kappen hebben we nog helemaal niet gedaan.’

Kunt u een voorbeeld geven uit de praktijk waar het nog niet goed gaat?

‘Laatst was ik bij een meneer die in een rolstoel terecht is gekomen na een bloedvergiftiging. Daar zag ik de Wmo, Sociale Dienst en zorgverzekeraars volledig langs elkaar heen werken. Die meneer krijgt op papier van vier of vijf partijen hulp,

maar verkooft in het echte leven in een vervuilde woning. Die partijen zijn voornamelijk naar het dossier van die man aan het kijken, om te kunnen zeggen: “Dit is Wlz-problematiek” of “Dit is Wmo-problematiek”. En dan kunnen ze hun kruisje zetten bij de intake. Helaas zie je dit soort voorbeelden nog vaak. En dat komt doordat mensen verkokerd denken, maar ook verkokerd aangestuurd worden door oud management. De afdeling planning bedenkt wanneer iemand naar die meneer toe gaat en vervolgens is er een afdeling inkoop die bedenkt; als we één keer per maand alle goederen voor de rolstoelen kopen, dan kunnen we een korting krijgen. Waardoor de boodschap aan de klant is: dat schroefje voor uw rolstoel komt pas volgende maand!’

Wat kunt u concluderen over het transformatieproces?

‘Ik denk dat we voor een echte transformatie heel veel tegelijk moeten veranderen. Gemeenten zeggen nu te gemakkelijk tegen haar inwoners: toon eens lef! Maar we hebben niet door dat het hele systeem dat afstraft. We sturen zelf op input in plaats van op *outcome*, we hebben allerlei protocollen die

dat gedrag in de weg zitten, begrippen zijn niet op elkaar aangepast, allerlei wettelijke regimes en mensen worden aangestuurd op stuks productie. Het is wat mij betreft geen kritiek op organisaties; het is iets waarvan je moet zeggen: dat duurt drie tot vijf jaar voordat we dat echt anders kunnen. Want het zit overal. In de formulieren, in de IT, in het HR beleid... . Het zit zelfs in de opleidingen. De hbo-vakken kloppen niet meer, die leiden nog op voor de oude situatie.’

Wat adviseert u gemeenten in dit complexe systeem?

‘Ga gewoon een aantal incidenten oplossen. Leer ondertussen van de incidenten die vaker voorkomen en dus geen incident zijn, maar een probleem. Probeer daar de cultuur en structuur van organisaties langzaam op aan te passen. En parallel - naast het oplossen van incidenten en aanpassen van systemen, ga twee of drie experimenten doen. Dan kom je in die experimenten vanzelf wel weer tegen wat je op systeemniveau nog niet goed genoeg had. En beseft: je kunt het niet in één keer goed doen. Je hebt vijf jaar nodig.’

‘Veel van onze cliënten kunnen meer verantwoordelijkheid aan’

*Rob Groenendijk,
clustermanager Regio
Midden-Kennemerland bij RIBW/KAM*

‘Ik zie kansen in de samenwerking met de sociale wijkteams’

Elles Smit, hoofd cliëntservice bij Odion

Hoe pakken gemeenten de organisatie van beschermd wonen op en welke kansen zien aanbieders?

‘Ik merk dat voor onze cliënten de tolerantie in de buurt lager wordt’

*Merel Helmes,
kwaliteitsmedewerker / zorgbemiddeling
bij RegioZorgWest*

➤ Lees de publicatie ‘Zicht op beschermd wonen in Noord-Holland’ op:
www.wmowonen-nh.nl/factsheets

Obdammer zkt

boodschappenhulp

Vijf online marktplaatsen voor vrijwillige hulp in Noord-Holland

Steeds meer mensen zijn met elkaar verbonden via online sociale netwerken. Online platforms helpen bij het ontwikkelen van nieuwe netwerken, het versterken van de buurtcohesie of matchen van vraag en aanbod, ook op het gebied van burenhulp en vrijwillige inzet.

Een greep uit de initiatieven in Noord-Holland.

BUUV

Buurtmarktplaats voor én door bewoners. Het biedt een platform waarop bewoners zelf hulp kunnen bieden of vragen en in contact kunnen komen met buurtgenoten. Een bericht kan op meerdere manieren geplaatst worden. Op een BUUV- prikbord in de buurt, online, telefonisch of samen met een BUUV-bemiddelaar. Andere BUUV'ers kunnen op deze berichten reageren.

Wat valt op?

- De combinatie van digitaal en fysiek.
- Ondersteuning van vrijwilligers en professionals bij het gebruik van het platform.

Waar in Noord-Holland?

Haarlem, Zaanstad, Beverwijk, Heemskerk, Velsen en Heerhugowaard

Website

www.buuv.nu

Zorgvoorelkaar

Online marktplaats waar formele en informele zorg samenkomen. Burgers die zoeken naar een bepaalde vorm van zorg, kunnen hun zorgvraag plaatsen. Instellingen kunnen vrijwilligers werven en professionals kunnen hun diensten aanbieden. Gemeenten hebben de mogelijkheid om in samenwerking met zorgvoorelkaar.com een eigen, lokale website te lanceren.

Wat valt op?

- Gemeenten kunnen zich aansluiten en een eigen, lokale website lanceren.
- De samenwerking met lokale zorg-, welzijn- en vrijwilligersorganisaties.

Waar in Noord-Holland?

Den Helder, Hollands Kroon en Schagen (Noordkopvoorelkaar), Zaanstreek (Zaankantersvoorelkaar), Diemen (Diemenvoorelkaar), Amstelveen en Aalsmeer (Vrijwilligerscentrale Amstelland)

Website

www.zorgvoorelkaar.com

Burenhulp-centrale

De Burenhulpcentrale zorgt ervoor dat mensen die iets voor een ander willen doen, gebeld worden wanneer iemand uit de buurt iets nodig heeft. Wie gebeld wordt kan via een telefoontoets laten weten of het op dat moment uitkomt. Naast de telefonische contacten, kunnen mensen via de website reageren op verzoeken uit de buurt.

Wat valt op?

- Mensen geven hun hulpvraag via de telefoon aan.
- De mogelijkheid om zowel telefonisch als via de website hulp aan te bieden.

Waar in Noord-Holland?

Hilversum en Bussum

Website

www.burenhulpcentrale.nl

Vrijwilligerspunt Wijdmeren

Website waar vraag en aanbod van vrijwilligers en vrijwilligerswerk bij elkaar worden gebracht via een digitaal prikbord. Organisaties, clubs, stichtingen en kerken kunnen via de website vacatures plaatsen om hulp te zoeken bij hun activiteiten. Ook inwoners die hulp zoeken of hulp willen aanbieden kunnen op het Vrijwilligerspunt terecht.

Wat valt op?

- De werving van structurele vrijwilligers.
- Extra informatie over Wijdmeren en vrijwilligerswerk.

Waar in Noord-Holland?

Wijdmeren

Website

www.vrijwilligerspuntwijdmeren.nl

Bloemendaal-samen

Op bloemendaalsamen.nl kunnen inwoners, organisaties en verenigingen maatschappelijke initiatieven starten en daar ondersteuning voor zoeken. Dat kan mankracht zijn, maar bijvoorbeeld ook een financiële bijdrage. Iedereen kan hierop reageren, hulp aanbieden of een discussie op gang brengen.

Wat valt op?

- Online marktplaats voor maatschappelijke initiatieven.
- Hulp kan in alle vormen worden aangeboden.

Website

www.bloemendaalsamen.nl

Groen maakt grijs gelukkig

Vrijwilligers van het IVN brengen de natuur bij verzorgingshuizen binnen

Buiten is het herfst. Het motregent. In de Zaanse Peperstraat zijn de meeste bladeren inmiddels van de bomen gevallen. Ze liggen als een kleurrijk tapijt op de stoep voor Zorgcentrum Pennemes.

Vrijwilligsters Albertien en Thea van het IVN zijn vandaag op stap met een koffer om de natuur bij de bewoners van Pennemes op de afdeling te brengen.

De natuurkoffer is onderdeel van het project 'Grijs, groen en gelukkig' van het IVN, het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid. Enkele doelstellingen van het project zijn: 'Het vergroenen van het activiteiten aanbod van honderd zorgcentra, 2500 vrijwilligers werven en opleiden om groene activiteiten aan te bieden aan ouderen en 1500 zorgprofessionals enthousiasmeren en (groen) opleiden.' Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/grijsgroengelukkig

Thea Scheepe en Albertien Frans in actie met de natuurkoffer

'Mooi hè, al die kleuren!' zegt Albertien enthousiast terwijl ze een aantal herfstbladeren op tafel uitspreidt. In de woonkamer zitten twaalf ouderen, sommigen herinneren zich de toegangscode van de afdeling, anderen niet. Een mevrouw in een elektrische scootmobiel pakt voorzichtig een rood blad op. Een andere mevrouw reikt naar de foto's van paddenstoelen en tuinbankjes die de vrijwilligers hebben

meegenomen. 'Ja, pakt u maar hoor. Als het valt kunnen we het zo weer schoonvegen!' moedigt Albertien haar aan. In de hoek zet Thea een cd'tje op. Gezellig gekwetter van vogels schalt door de kamer. Een meneer schilt de appels die op tafel staan.

'De kracht van de natuurkoffer is de eenvoud,' vertelt Albertien. 'Het is altijd een succes. De natuur kan

mensen raken; ze leven dan helemaal op. Laatst lieten we een tulp aan een meneer zien. Hij stond op uit z'n stoel en begon 'Tulpen uit Amsterdam' te zingen. Soms worden mensen juist boos of verdrietig van wat ze zien, ruiken of horen. Dat is ook goed. Als ze maar weer even voelen.'

Ondertussen roert Thea in de keuken door een pannetje appels met kaneel.

'Laat het vuur maar hoog staan hoor, dan komt de geur goed vrij,' zegt ze tegen een medewerker. Thea werkt al een aantal jaar met de natuurkoffer en heeft voor extra beeldmateriaal gezorgd. Eerst waren er alleen foto's van het IJsselgebied, tegenwoordig sluiten de foto's aan op de omgeving van de zorgcentra. 'Het is altijd anders en we improviseren veel, dat maakt het zo leuk.'

Karin Maas is sinds 2002 beleidsmedewerker in Zaanstad, daarvoor was zij in diezelfde gemeente onderzoeker. Sinds de invoering van de Wmo is zij betrokken als beleidsadviseur Wmo in Zaanstad.

Geen knip

In de herfst van 2014 ging de wethouder langs bij alle wijken in Zaanstad en bewoners waren uitgenodigd om vragen over de toekomstige veranderingen in de zorg te stellen. Daar kwamen best veel mensen op af. Als ambtenaar Wmo vond ik het mooi en leerzaam om mensen uit te kunnen leggen wat er zou gebeuren en wat dat voor hun situatie zou betekenen. De meeste vragen waren gelukkig te beantwoorden. Eén gezin bleef mij in het bijzonder bij: wat zou er veranderen als de gehandicapte zoon 18 werd? Kon hij dan nog wel thuis blijven wonen of werd dat te duur? Kon hij de middelbare school wel afmaken? De moeder was alleenstaand en had meer kinderen. Op papier zou het moeten lukken, maar hoe dan? We doken in de regelgeving, maar eigenlijk konden we het op dat moment niet goed overzien.

Er verandert veel als iemand 18 wordt; de regels, de verantwoordelijkheden en de bijdragen die je moet betalen of krijgt voor jongeren. Bijna een jaar na de invoering van de Wmo blijkt de overgang van 18-naar 18+ lang niet vanzelf te gaan: het is moeilijk om bij de zorgverzekeraar voor elkaar te krijgen dat behandelingen die vanuit de Jeugdwet zijn gestart, voort te zetten. Jongeren van 18 jaar kunnen vaak nog niet zelfstandig wonen maar waar gaan ze

heen als ze niet thuis kunnen blijven? Ze moeten een verzekering afsluiten, maar lukt dat voor deze kinderen? Ook al is het binnen één gemeente: wat wordt er nog via de Jeugdwet betaald en wat via de Wmo?

Ik zou willen pleiten voor het volgende: het is belangrijk om vanuit de jongeren te denken. Luister goed. Een 18 jarige kan vaak zelf goed aangeven wat hij nodig heeft. Daarnaast hebben gemeenten veel beleidsvrijheid binnen de Jeugdwet en de Wmo om te komen tot een goede aansluiting. Op 1 januari 2015 was dit nog niet te overzien maar inmiddels is er veel te leren uit de praktijk. Ook is een goede verbinding met de zorgverzekering hard nodig, met contacten op lokaal niveau. En houd het hele leven van de jongeren in de gaten; de school, het werk, de mogelijke leer-werktrajecten, gecombineerd met de nodige zorg en een goede plek om te wonen.

Zorg dus dat er geen ‘knip’ is bij 18 jaar. Gemeenten kunnen in 2016 meer doen met de beleidsvrijheid die ze hebben om goede zorg en ondersteuning te bieden aan jongeren tussen 16 en 23 jaar.

door Karin Maas

‘Helpathon, help mij, help mij vandaag’

Veertien ideeën over beter oud worden

Twée weten meer dan een, drie meer dan twee en tien weten heel veel meer dan drie. Laat staan wat een groep van vijfenzestig mensen weet. Het wordt ook wel *the wisdom of the crowd* genoemd. Onder de naam Helpathon vond in het oude dorpshuis van Venhuizen voor het eerst een driedaagse brainstormsessie plaats. Aan deze Helpathon, een initiatief van THUIS.LAB, deden meer dan vijfenzestig mensen mee. Tussen 1 en 3 oktober was iedereen welkom. Tenminste, als je wilde meedenken over de vraag: hoe kun je beter ouder worden in Noord-Holland? Want dat is de missie van THUIS.LAB: een bijdrage leveren aan de veranderingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn van ouderen. Mensen met goede ideeën ontmoetten mensen die goede ideeën van anderen verder brengen.

De ingrediënten:

48 uur
65 mensen
22 stiften
4 behangrollen
120 eieren

9:05 De koffie

‘Het is echt jammer dat jullie gisteravond gemist hebben,’ zegt Debora Timmerman, één van de professionals van Meneer de Leeuw, terwijl ze haar kopje onder de espressomachine zet. ‘De pitches van de deelnemers waren fantastisch! We hebben meer mensen met ideeën over ‘beter oud worden’, dan zonder. Dat hadden we niet verwacht. Vandaag gaan we aan de slag met alle ideeën een stap verder brengen.’ We zijn in een grote zaal met vloerbedekking, picknickbanken en brede ramen met uitzicht op de aardappelvelden. Croissants worden de oven in- en uitgeschoven en mensen zoeken naar ontbijtbordjes en bekende gezichten.

9:10 Het ontbijt

‘Tuurlijk, kom erbij! Wij hadden meteen al een klik.’ Een mevrouw op één van de picknickbanken schuift een stukje op. Haar naam is Micky en tegenover haar zitten Dory en Sylvia.

‘Nee, we zijn niet blijven slapen. Ik snurk bij het in- en uitademen!’, grinnikt Sylvia. De avond ervoor was leuk. Dory vond het verrassend dat er ook zoveel jonge mensen waren. Dat waren studenten van het Horizon College die twee ideeën over beter oud worden hadden uitgedacht. ‘Het was jammer dat ze zo snel weg waren, ik had ze nog wel wat willen vragen,’ zegt Dory terwijl ze een appeltje door haar zelf meegebrachte muesli schilt. ‘Eén van de plannen was een droomwijk voor zestigplussers, ik ben wel benieuwd waarom zij denken dat daar behoefte aan is. Ik woon juist graag in het centrum in de buurt van het theater en de bioscoop.’

9:30 Het mantra

Als iedereen uitgegeten is, neemt een enthousiaste man in een donkerrood bloemenoverhemd, Guido Lamm, de leiding in de warming-up. Guido vraagt iedereen te gaan staan en de schouders los te draaien. Mensen kijken elkaar aan en doen hem wat onwennig na. Na het

losmaken van de schouders en de nek is de stem aan de beurt, want die zal iedereen nodig hebben vandaag. Neuriën gaat langzaam over in een mantra:

Helpathon, help mij, Helpathon, help mij Helpathon, help mij, Help mij vandaag

Mensen zingen zachtjes mee. Een jongen van het Horizon College gaat weer zitten en legt zijn hoofd op het tafelblad.

9:40 Het programma

Als iedereen letterlijk en figuurlijk los is, opent initiatiefnemer van Meneer de Leeuw, Pepik Henneman de tweede dag: ‘Welkom op dag 2 van de Helpathon! Vandaag gaan we in twee rondes aan de slag. In de ene ronde gaat het over het idee van een ander en in de andere ronde over het idee van jou. Vraag jezelf in de ronde waarin het over jouw idee gaat eerlijk af: heb ik het idee vast of heeft het idee mij vast? Mensen gaan proberen je idee te hacken, maar met het uiteindelijke doel om het beter te maken.

Als eigenaar van je idee kun je ervoor kiezen om dit toe te laten. In elk co-creatieproces zit een pijnlijk moment. Ik zou zeggen: geniet ervan, want dan komt er iets heel moois uit.' Op één van de ramen in de ontbijtzaal hangen de ideeën die de avond ervoor zijn gepresenteerd. In vijf minuten hangen onder elk idee post-its met namen van mensen die zich hiervoor in willen zetten. 'Heeft iedereen z'n behangrol?' roept iemand. Daarna verspreiden alle mensen zich over de ideeën en over het gebouw.

Zaterdag 17:00 De Afsluiting

Anderhalve dag later eindigt de Helpathon. 48 uur lang aan ideeën werken, zit er op. Alle mensen met een idee over beter oud worden, zijn een stap verder gebracht richting de uitvoering van hun idee. Hoe het alle ideeën is vergaan tijdens de Helpathon en vooral ook daarna is te volgen op:

www.thuislab.nu/helpathon

Micky Middlecombe, 53 jaar, woont in Zaanstad

'Als je haar maar goed zit, dan komt de rest ook wel goed,' lacht Micky. Ze was tien jaar stewardess bij British Airways toen ze haar eerste kind kreeg. 'Daarna heb ik me twintig jaar opgesloten,' vertelt ze. Haar zoon had een ernstige longziekte en twee van haar andere drie kinderen hadden ook gezondheidsproblemen. Een jaar geleden richtte ze de stichting MOE, Mantelzorgers Onder Elkaar, op en vanuit de stichting doet Micky nu mee met de Helpathon. 'Ik wil een poule met hotels, sauna's en restaurants opzetten, die ontspannende activiteiten voor mantelzorgers aanbieden. Een nachtje in een hotel bijvoorbeeld. Als mantelzorger weet je niet meer wat uitslapen is. Je leven staat helemaal in het teken van de ander.' Wat Micky van de Helpathon verwacht? 'Ik hoop dat we vandaag weer veel zullen lachen!' bekent ze, 'En ik hoop dat de anderen mee kunnen denken over hoe ik die poule het beste kan aanpakken. Het zou fantastisch zijn als we zoiets in Zaanstad voor elkaar krijgen.'

Als mantelzorger weet je
niet meer wat uitslapen is. Je
leven staat helemaal in het
teken van de ander.

Dory van Lieshout,
68 jaar,
woont in Alkmaar

Het viel mij op dat de
oudere doelgroep zelf niet
op de Helpathon was. Dat is
misschien een aandachtspunt
voor een volgende keer.

Dory van Lieshout heeft eerst als verpleegster en later als creatief therapeut in een gevangenis gewerkt. 'Ik ben vrijwilliger bij ZorgIn, een ontmoetingsplek in de Spoorbuurt in Alkmaar. Daarvoor verzorgde ik al koffieochtenden in het buurthuis en via Sylvia, de initiatiefneemster, kwam ik bij ZorgIn terecht. Bij ons doet iedereen z'n ding. Wij organiseren activiteiten met de talenten van mensen die bij ons komen. De vraag die wij op de

Helpathon willen stellen is: hoe krijgen we mensen hun huis uit? We hebben het gevoel dat we meer mensen kunnen bereiken. Gister opperde iemand dat we eens bij de huisarts kunnen aankloppen. Als je alleen zit, voel je van alles; pijn hier, pijn daar. Maar dat zit vooral in je hoofd, dat weet ik uit ervaring.' Een paar dagen na de Helpathon kijkt Dory terug: 'Het mooiste moment van de Helpathon vond ik de brainstorm

over het idee 'Een waardig einde'. Het was echt fantastisch hoe actief iedereen meedacht met de vraag van de initiatiefnemers. Jong en oud, iedereen uit de groep had ideeën. In het algemeen viel het me op dat de oudere doelgroep zelf niet op de Helpathon was. Die zitten gewoon thuis en laten het gebeuren. Dat is misschien een aandachtspunt voor een volgende keer.'

Ben Baars,
65 jaar,
woont in Assendelft

Toen Ben met pensioen ging, begon hij aan een boek. Het onderwerp: 'De waarde van vrijwillige inzet.' Met het ProDeo muntje wil Ben deze waarde inzichtelijk maken. Ben: 'Het gaat uiteindelijk om de transactie. Samen bepalen hoeveel je voor iets over hebt. Het ProDeo muntje is een middel om waarden en normen inzichtelijk te maken. Hoeveel vinden vrijwilligers hun inzet op de voetbalclub of bij een zieke buurvrouw waard? En hoe ziet de gemeente dit? Op de Helpathon hoop ik partijen te vinden die met mij een experiment willen starten. De Omring is geïnteresseerd.' Is Bens doel dan al geslaagd? 'Op deze Helpathon wel ja, maar uiteindelijk hoop ik dat het zorgmuntje een algemeen geaccepteerd ruilmiddel wordt.'

Op de Helpathon hoop ik
partijen te vinden die met
mij een experiment willen
starten.

Melanie Wagenmakers,
20 jaar,
woont in Oosthuizen
&
Joyce Bol,
20 jaar
woont in Warder

Sommige volwassenen
hebben hun idee al drie jaar
in hun hoofd. Wij hebben de
zorgboerderij twee weken
geleden bedacht.

Melanie Wagenmakers en Joyce Bol volgen de opleiding tot verpleegkundige op Het Horizon College. In een groepje hebben zij het idee van een Woonzorgboerderij voor kwetsbare ouderen in combinatie met een dagopvang voor kinderen uitgedacht. Melanie werkt naast haar opleiding al op een zorgboerderij, Joyce heeft ervaring in een verpleeghuis. Hoe zijn ze op dit idee gekomen? Melanie: 'Als je mij vraagt hoe ik later oud wil

worden; Ik ben een dorpeling! Ik houd van een boerderijtje en m'n dieren. Zo ben ik, dat wil ik ook als ik oud ben.' Joyce heeft in het verpleeghuis gezien dat mensen helemaal opleven als ze een hond zien. 'Mensen veranderen helemaal'. Er moesten dus dieren in het plan en kinderen. Een vader van een van de leerlingen heeft een begroting uitgewerkt. Op de brainstorm op vrijdagochtend zagen Melanie en Joyce wel een verschil

tussen de ideeën. Joyce: 'Sommige volwassenen hebben hun idee al drie jaar in hun hoofd. Wij hebben de zorgboerderij twee weken geleden bedacht.' En als de gemeente een lege boerderij zou aanbieden? Melanie: 'Ik zou er serieus over nadenken. Het kan natuurlijk niet met z'n zessen; we hebben andere mensen nodig, maar ik vind het echt een mooi idee.'

Sanne Koole is 14 jaar en heeft een lichamelijke en verstandelijke beperking. Haar gedrag is te vergelijken met dat van een negen maanden oude baby. De ouders van Sanne hebben een zware taak als mantelzorger voor hun meervoudig beperkte kind. Moeder Nicolette zorgt met alle liefde voor haar dochter, maar kan dit niet non-stop doen. Stichting Leekerweide biedt uitkomst. Sanne brengt daar de weekeindes door. Hierdoor kan de rest van het gezin weer even opladen en vrij zijn van het vaste patroon dat samenhangt met Sanne. Nicolette en Maurice lopen het laatste jaar op tegen de bureaucratische rompslomp die gepaard gaat met de nieuwe zorgregelingen.

Ik moet zeggen dat ik wel eens periodes heb gehad dat ik dacht dat ik het allemaal niet zou trekken tot Sanne's achttiende. Te intensief, te heftig. Maar die periodes wisselen af met tijden dat ze rustig en tevreden is. Dat is toch wel het doel: dat Sanne rustig en blij is.

— Moeder van Sanne

Langs de lijn bij Special Forces

Het is maandagavond zeven uur. De laatste maandag van september. De kunstgrasvelden van de Wherevogels liggen er fraai bij in een herfstig licht. Vanavond traint het Special Forces team van de Wherevogels op veld 2.

Ron Rijser heeft de deuren van zijn transportbedrijf achter zich dicht getrokken en is direct doorgereden naar de club. Hij komt met grote stappen door het hek, terwijl hij de sleutels van zijn Range Rover in de zak van zijn trainingsbroek laat glijden. Hij veegt de spelers die op de picknickbankjes zitten te wachten de kleedkamer in en geeft ons een verpletterende handdruk. 'Ik geef hem niet zomaar weg!' Hij heeft een korte, grijze baard en lichtblauwe ogen. Bouwjaar 1959 en al tien jaar trainer van deze jongens en meisjes. Sinds een paar jaar is hij daarnaast broodheer van vijf van hen. 'Je bent ondernemer en je ziet die jongens groeien. En dan worden ze twintig, vijfentwintig. Maar die jongens moeten ook tachtig worden. Gaan we ze dan nog zestig jaar vermaken ofzo? Ze kunnen sporten, dus ze kunnen ook een plekje in de maatschappij krijgen.'

Naast bestelbusjes en vrachtwagens heeft Ron vijf bakfietsen in zijn bezit, waarmee de jongens bloem en meel van de molen naar de bakker fietsen en wortels en sla van de moestuin naar het restaurant.

En op maandagavond wordt er dus getraind. Het is lekker weer om te trainen. Niet te warm, niet te koud. Eén van de jongens trekt zijn shirt uit. En weer aan. De training begint in een kring op de grond. Ron neemt het woord: 'Zaterdag ging ik blijd naar huis en blijd naar bed en zondagochtend stond ik blijd weer op. Weten jullie waarom? Omdat jullie afgelopen wedstrijd boven jullie zelf zijn uitgestegen! Jeffrey, ik begin bij jou jongen. Bij de eerste goal kreeg ik tranen in mijn ogen. En je hebt er vier gemaakt!' Jeffrey kijkt met een stille, verlegen glimlach. Ron tegen de rest van de cirkel: 'En het gaat niet om de vier goals, maar om dat

**'EERSTEEN TEAM
WORDEN EN DAN
PRESTEREN'**

Jeffrey

Hij vond
het leuk,
maar durfde
de eerste
stap niet
te zetten.

Jeffrey dit als persoon gedaan heeft.’ De spelers applaudiseren. Ron gaat door: ‘Sander, jij was een zekerheidje voor Ruben op rechts. Jur, fabuleus gespeeld. Dat balletje rolde irriterend richting het doel en jij hebt hem met een meester-sliding tegen gehouden!’ Hij loopt alle spelers langs, iedereen luistert aandachtig naar de complimenten, de één met een grote grijns, de ander met zijn hoofd naar beneden. Na een korte tactiekbespreking met magneetjes klappt Ron het speelbord dicht. ‘Nu snel naar de training jongens, anders krijgen jullie allemaal kapsones!’

Alle spelers pakken een bal uit de tas en rennen weg. De maan is ongemerkt boven het rijtje bomen achter het veld uitgestegen. ‘En hele rondjes hè, ze worden steeds kleiner!’ roept Ron ze achterna.

Jeffrey is de langste van het team. Hij heeft zijn mbo 4 diploma ICT-beheerder, maar op dit moment geen werk. ‘Tegenwoordig vragen ze allemaal hbo-

diploma’s.’ Afgelopen wedstrijd scoorde Jeffrey zijn eerste officiële doelpunt en vervolgens schoot hij er nog drie tussen de palen. In augustus 2014 is hij bij het Special Forces team gekomen. Zijn goeie vriend Jurriaan, die hij al tweeënhalve jaar kent, zei dat het heel leuk was en dat hij mee mocht doen.

Jurriaan heeft geleerd dat hij rechtsvoor het best staat. ‘Daar kan ik de bal er lekker intikken,’ vertelt hij. ‘Achterin weet ik soms niet waar ik hem af moet spelen. Drie weken geleden speelde ik hem terug naar een andere verdediger en dat liep niet goed af... . Ik was er ziek van. Maar na de wedstrijd vergeet ik het weer.’ Hij kijkt naar zijn schoenen, hij spreekt zijn woorden rustig uit met een licht West-Fries accent. ‘Bij voetbal denk je heel veel na. Met hardlopen niet. In het begin vond ik het wel een beetje eng. Ik kende bijna niemand. En ik weet niet hoe ze zich kunnen gedragen als het effe tegenzit en of ze dan de schuld bij mij leggen. Maar uiteindelijk blijkt het wel mee te vallen. Ik ben blij dat Special Forces er is. Zij houden ook rekening met mijn handicap. Ik heb lichtelijk PDD-NOS. Ik heb moeite met sociaal contact maken en onderhouden en behoefte aan structuur en regelmaat.’

Jurriaan, de vriend van Jeffrey, is een spraakzamer speler. Hij is 35 en heeft een eigen huis, drie minuten lopen van zijn werk. Hij werkt al veertien jaar in de supermarkt op de zuivelafdeling: ‘Ik bestel, ik prijs af en sta klanten te woord.’ Jeffrey komt weleens op de thee. ‘Dankzij mij zit hij ook op voetbal,’ vertelt Jurriaan. ‘We hadden het over voetbal en hij vond het leuk, maar durfde de eerste stap niet te zetten. Wij hebben een sociaal team, en ik toen heb ik het gewoon aan de rest gevraagd. Vragen staat vrij en ik wist vrijwel zeker dat ze ja zouden zeggen. Ik moest Jeffrey wel een paar keer overhalen. Het idee was leuk, maar hij moest die stap zetten. Jeffrey is nu wat losser geworden. Toen hij kwam was hij in zichzelf gekeerd, bangig nog. Je moet elkaar eerst goed leren kennen voordat je een team wordt. Eerst een team worden en dan presteren.’

Ron

Jurriaan

Langs de lijn staan twee mannen. De één is de oude trainer van het team, de ander de vader van Sander, een jongen met een lief gezicht en een zweetbandje om zijn hoofd. Sander rent net weer terug het veld op. ‘Hij had het even te kwaad,’ legt de man uit. ‘Sander woont in een woonvoorziening in Purmerend, maar de laatste vier weken heeft hij ons weer wat meer nodig. Vanuit Uitgeest is dat wel goed te doen. Ron is een topper. Zijn bakfietsenproject is fantastisch. Sander kan niet lezen en schrijven, maar hij kan wel fietsen. Hij is nu bezig met zijn verkeersdiploma. En daarna kan hij ook bij Ron aan de slag. Sander maakt nu al een ochtend per week het clubhuis schoon. Daar verdient hij 50 cent mee. Hij heeft weinig benul van geld, maar het is wel zijn geld. Daar koopt hij dan muziek mee.’

Op het veld fluit Ron, na een rondje penalty’s nemen, af. De gezichten van de spelers glimmen in het licht van de lampen. ‘Ja, het was een goeie training,’ vertelt Ron, terwijl hij de laatste ballen in de zak stopt. ‘Maar het was een lastige training, omdat we veel combinaties moesten maken. Dat zie je uiteindelijk terug bij het afsluitende partijtje voetbal. Dan gaan ze mopperen: “Hij doet dit, hij doet dat.” Dan moet ik

We hebben elkaar plechtig beloofd: dat woord gaan we niet meer gebruiken.

het voetballen stoppen, anders krijgen ze ruzie. Ze zijn verhit door het opletten. Uiteindelijk laat ik ze altijd even lekker knallen op het doel: penalty's nemen. En dan gaan ze blij naar de kleedkamer.'

We lopen het veld af en stoppen op een afstandje van het clubgebouw. Ron praat door, zijn adem maakt wolkjes in de lucht. 'Je hebt bij voetbal de A'tjes, de B'tjes, de C'tjes enzovoorts. Zij waren de G'tjes, het G-team, maar die G moest er wel af. Gestoord, gehandicapt; die beperking moest er af. Dat hebben we symbolisch gedaan. We zaten in onze spelersbus richting Duivendrecht. Je kunt met deze jongens heel goed praten, ook al denk je misschien van niet. Toen heb ik het aangekaart: 'jongens met een beperking', dat klinkt niet. Weet je wat we doen? We draaien de ramen open, we nemen het woord 'beperking' en onderin de Zeeburgertunnel flikkeren we dat woord zo het raam uit. Dus we gingen de tunnel in: "Ron ken ie?" Raam open. Nou, daar gaat ie! Whoesh! Op dat moment hadden we het woord beperking eruit gegooit en elkaar plechtig beloofd: dat woord gaan we niet meer gebruiken. Toen heb ik de naam Special Forces bedacht. Dat is stoer.'

De komende tijd wil Ron het werk met de bakfiets verder uitbreiden. Vanuit zijn transportbedrijf heeft hij zitting in het werkbedrijf dat in Zaanstad, Purmerend en Edam-Volendam de Participatiewet vorm zal geven. 'Werkplaatsen, een uitgebreid bakfietsennetwerk, alles is in ontwikkeling,' besluit Ron. En in de tussentijd is er voetbal op maandag en zaterdag.

'Dienstbaar zijn en eigen kracht stimuleren, gaan denk ik prima samen'

*Marjolien Verhoeven,
communicatieadviseur bij gemeente
Haarlemmerliede en Spaarnwoude*

'Op een gegeven moment is de transformatie geen project meer, maar iets dat je continu met elkaar doet'

*Alice Hornick,
senior communicatieadviseur
bij gemeente Zaanstad*

Wat houdt de transformatie van het sociaal domein in en welke rol kunnen communicatieadviseurs hierin spelen?

'Voor de toekomst hoop ik dat het afstemmen van communicatie tussen de gemeente en aanbieders een automatisme wordt'

*Lianne Terpstra,
extern communicatieadviseur
bij gemeente Hilversum*

> Lees de publicatie 'Communicatie en transformatie sociaal domein' op:
www.wmowonen-nh.nl/factsheets

RONDJE NOORD-HOLLAND

1 Blaercom, Schoolstraat 3, Blaricum

Dorpshuis Blaercom is meer dan een populair dorpshuis en multicultureel activiteitscentrum. Er is een gezellige bar waar de bezoekers elkaar kunnen ontmoeten en een drankje kunnen nuttigen.

2 Ergens binnen de ring A10

Coöperatieve Vereniging Noorderzon bestaat uit Amsterdamse 50-plussers, die op zoek zijn naar gezamenlijke huisvesting binnen de ring A10. Zij kiezen voor een woonconcept waarbij wonen en werken mogelijk blijft en zo kunnen de bewoners een aantal gemeenschappelijke voorzieningen realiseren die het leven veraangename. *Een aantal leden van Noorderzon trekt regelmatig erop uit voor een wandeling in de buurt van Amsterdam. Zij verzamelen zich bij het Centraal Station en gaan met trein of bus naar het startpunt van een wandelroute. Een leuke manier om kennis te maken en wat meer te weten te komen over de doelstellingen van Noorderzon.*

3 Witte van Haemstedelaan 72, Haarlem

De Stadstuinderij is er voor mensen met én zonder zorgvraag die energie krijgen van het werken in het Westelijk Tuinbouw Gebied aan de rand van Haarlem. Stadstuinderij WTG biedt dagbesteding voor uiteenlopende doelgroepen.

4 Stay Okay, Jan Gijzenpad 3, Haarlem

De Hartekampgroep en **Stichting Wielewaal** bieden samen met jeugherberg Stay Okay in Haarlem activiteiten aan voor respijtzorg. *De Hartekamp Groep is een middelgrote, kleinschalig werkende organisatie met als doel om kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen met een verstandelijke of meervoudige beperking te ondersteunen en te helpen zich te ontwikkelen. Stichting Wielewaal organiseert vakantiedagopvang, logeerweekenden, gezinsvakanties en groepsvakanties voor kinderen, jongeren en volwassenen met een beperking.*

5 Noorderduinweg 48, Zandvoort

De Verbeelding is een project van de gemeenten Zandvoort en Heemstede met als doel om inwoners met een beperking, dicht bij de eigen woonsituatie, een zinvolle dagbesteding te geven gericht op doorstroming naar de arbeidsmarkt. **Kringloopwinkel Het Pakhuis** is een van de locaties waar een trainingsplek is gerealiseerd.

6 Dudokplein 16, IJmuiden

BUUV is de buurtmarktplaats voor en door bewoners uit Beverwijk, Heemskerk en Velsen. Berichten plaatsen kan online, maar ook op prikborden op verschillende locaties. Zo staat er onder meer een prikbord in de bibliotheek van IJmuiden.

7 Lorentzstraat 3, Alkmaar

Bij het **Trainings Centrum Arbeid (TeCeA)** kunnen mensen met een beperking werken of leren. In de werkplaats in Alkmaar wordt gewerkt met hout en metaal, maar wat er gemaakt wordt, hangt af van de bestellingen. Er is al gewerkt aan een kippenhok, maar ook tuinmeubelen van hout en metaal behoren tot de mogelijkheden.

8 Loet 31, Schagen

In het winkeltje van **activiteitencentrum de Kroft**, aan de Loet in het centrum van Schagen, kunt u terecht voor verschillende ambachtelijk gemaakte producten van sloophout en wol.

9 Rijdersstraat 86, 't Veld

Door een extra inspanning van de gemeente komt er een supermarkt in 't Veld. De drie R'en in de naam **Buurtsuperrr** staan voor retail, reïntegratie en relatie.

10 't Freem, Oude Veiling 1, Zwaag

Fietsenwerkplaats 't Freem in Zwaag is een begrip in de buurt. De fietsenmakers van WIO verrichten met oude fietsen een wonder. Er is een uitgebreide collectie van dames- en herenfietsen. De fietsenmakers werken aan zowel stoere stadsfietsen als aan snelle sportieve tweewielers.

11 Kooiweg 2b, Warder

Hoeve 'Dove Willem' is een zorgboerderij waar plek is voor mensen met een verstandelijke beperking, psychische of psychiatrische problemen of een autisme stoornis. Maar ook mensen die burnt-out zijn of een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, zijn welkom.

12 Overlanderstraat 650, Purmer-Noord

Na een lange fietstocht is deze stop een prachtige afsluiting. **Repair Café Purmerend** lapt namelijk al uw oude spullen op! Ook als uw fiets niet helemaal meer lekker loopt, kunt u op een van de vier locaties terecht om er even naar te laten kijken. Op iedere vierde zaterdag van de maand is er een Repair Café van 10:00 tot 13:00 uur in Wijksteunpunt Purmer-Noord.

online vindt u de fietsroute op:
www.strava.com/routes/3548605

Een week uit het leven van een opbouwwerker in een sociaal wijkteam

Het dagboek van Anita Bloem

Anita Bloem werkt als opbouwwerker in twee wijkteams in Medemblik: Wijkteam Oost en Wijkteam West. Sinds anderhalf jaar noteert zij voorbeelden van vernieuwende werkwijzen die zij in de wijkteams ziet. Voor Dyne houdt zij een dagboek bij.

Maandag

Vanochtend samen met MEE een intake bij een Hongaars gezin. Door tekort aan opvang wonen zij op het vakantiepark in X. Via school had het wijkteam het signaal gekregen dat er problemen zouden zijn met het vervoer naar school. De oudste dochter is zeven en zit in de 'nieuwkomersklas'. De andere twee kinderen zijn nog niet leerplichtig. De problemen blijken inmiddels opgelost. Vader kan van zijn baas een oude auto lenen en de tijd die hij 's ochtends en 's middags kwijt is met het brengen en halen van zijn dochter, inhalen in het weekend. Ik vraag me alleen af hoe lang hij dit vol houdt. Hij zag er gespannen en aardig gestresst uit. Als zo'n man omvalt ontstaan er andere problemen met werk en inkomen. Aan het eind van het gesprek gaven we aan dat hij ons altijd kan bellen als het teveel wordt. Leerlingen in nieuwkomersklassen hebben geen recht op leerlingenvervoer. Maar wegens de afstanden tot de scholen die nieuwkomersklassen aanbieden, is fietsen vaak niet te doen. Binnen het wijkteam afgesproken dit bij de gemeente aan te kaarten. Wordt vervolgd!

Foto's door Evelien Vos

Woensdag

Eind van de middag een leuk mailtje van het RIBW (instelling die beschermd wonen voorzieningen aanbiedt, red.). Een locatie breidt haar contacten verder uit. Mooi hoe een aantal gesprekken zoveel kan doen en hoe zo'n instelling van een eilandje in de wijk een partner in de wijk kan worden. Twee maanden geleden hadden professionals van het RIBW al een bijeenkomst met de medewerkers van de supermarkt en een avond voor bewoners georganiseerd. Het leek meteen effect te hebben. Nu mailde mijn contactpersoon van het RIBW dat zij met de zorginstelling in de wijk gaan kijken hoe zij hun activiteiten voor elkaars bewoners kunnen openstellen. Directeur van de zorginstelling bood zelfs aan dat die meneer van het RIBW die zo van vissen houdt, best bij de vijver van de instelling mag komen zitten. 'Daar doe je meer contacten op dan in je eentje bij een sloot.' Hier word ik blij van.

Dinsdag

Op het afstemmingsoverleg zes casussen besproken. Ook vandaag voerden echtscheidingsvragen de boventoon. Ik vroeg me hardop af of we hier niet iets mee kunnen. Als zoveel inwoners hier problemen mee hebben, kunnen we over dit thema dan geen voorlichting geven of informatie verstrekken? De andere teamleden zagen dat wel zitten. Afgesproken dat ik onderzoek wat andere gemeenten in Nederland aan folders, spreekuren en dergelijke hebben. En wat hun ervaringen hiermee zijn.

Donderdag

Vandaag een gesprek gehad met een echtpaar met een zoon van 16 met een licht verstandelijke beperking. Zij hadden de Wmo-consulent gevraagd of hun zoon een indicatie voor verblijf op een zorgboerderij kon krijgen. Na een eerste gesprek met de ouders bleek dat deze oplossing wel voor de hand lag, maar eigenlijk niet helemaal passend was voor hem.

Vandaag hebben we samen met de ouders zitten brainstormen over andere opties in de buurt. Het mooie daarvan is dat hij dan direct zijn sociale netwerk kan uitbreiden. Zou hun zoon onder begeleiding klusjes op de kinderboerderij kunnen doen? Of zou hij één van de tuinders in de buurt kunnen helpen met het onderhouden van een moestuin en misschien de verkoop van het gewas aan dorpsgenoten. En zouden andere ouders met licht verstandelijk beperkte kinderen ook interesse hebben in dit soort initiatieven in de buurt? Het was heel inspirerend om ideeën uit te wisselen. Vooral omdat de ouders precies weten wat nodig is en wij als professionals een netwerk hebben waarin we dit soort zaken kunnen uit zetten. Binnenkort volgt een derde gesprek, waarvoor wij ook andere ouders zullen uitnodigen. Wordt vast weer een inspirerende bijeenkomst, zin in!

Veel mensen denken pas na over de gevolgen van ouder worden als het te laat is

Vrijdag

Vanochtend op de koffie bij twee van de zes dames van het 'Ogen en oren' – team. Ze hebben nu een mobiel gekocht waarop zij bereikbaar zijn voor bewoners in de wijk. We hebben samen terug geblikt op wat er sinds de eerste bewonersavond in april allemaal gebeurd is en wat zij daarover op de tweede bewonersavond in november willen vertellen. Het meest opvallende vinden de dames dat zij een ander soort contact met de jongeren, die eerst voor overlast zorgden, hebben gekregen. Ze spreken de jongeren niet alleen aan als er iets mis is, maar ook gewoon uit interesse over school of werk. Zij hebben het idee dat er nu een positieve flow in de wijk is. Ik ben benieuwd hoe de andere inwoners dit ervaren. Verder zijn de dames van het 'Ogen en oren' – team blij met de korte lijntjes met de wijkagent, jongerenwerker en toezichthouder. En ze zijn blij met de hesjes en zaklampen die zij van de gemeente gekregen hebben! Aan het eind van het gesprek hadden we het nog even over de Whatsapp-groep die zij samen zijn gestart. Ik heb hen geadviseerd om daar niet teveel meldingen van verdachte zaken te maken, dat lijkt me meer iets voor de politie. Maar met dat advies kunnen ze doen wat ze willen!

Fijn weekend

De fragmenten zijn voor het magazine enigszins aangepast.

• **Lucas Groen** is 8 jaar en heeft
• autisme. Judovereniging ITAIKAN
• in Purmerend is sinds twee jaar
• verbonden aan het Special Forces
• Team SPURD. Special Forces helpt
• bij het creëren van mogelijkheden
• voor kinderen met autisme binnen
• het reguliere sportaanbod. Sinds een
• half jaar gaat Lucas elke maandag
• naar judoles. Hij geniet duidelijk van
• de les en trekt af toe hij zijn eigen
• plan. Maar nooit in extremen. De
• aanpak van het Special Forces Team
• lijkt zijn vruchten af te werpen.

Hij zal zich altijd moeten aanpassen aan de maatschappij, ook als hij straks volwassen is. De maatschappij gaat zich niet aan hem aanpassen. Er zit natuurlijk ook een grens aan. Op een gegeven moment als een kind zich ongelukkig voelt en het sociaal niet meer kan bijbenen, zullen we overstappen op speciaal onderwijs als het nodig is.

— Moeder van Lucas

Stilstand is achteruitgang

*Regio's aan zet geeft kennisdelen
duwtje in de rug*

Annette Baerveldt is in gemeente Velsen verantwoordelijk voor de coördinatie van de drie decentralisaties. Ze studeerde in Wageningen en werd in 1994 in de gemeenteraad van Velsen gekozen. In 2006 werd zij wethouder Onderwijs, Jeugd, Sport en Recreatie. Het Sociaal Domein bleek haar, als 'echte bèta Bioloog', verbazingwekkend goed te liggen en de wethouder staat volledig achter de ontwikkelingen in het sociaal domein. Gemeenten hebben het best zicht op wat inwoners nodig hebben. Maar, gemeenten kunnen nog veel leren van elkaar als het aankomt op hoe zij inwoners het best kunnen ondersteunen. Dat is ook het uitgangspunt van het initiatief 'Regio's aan zet', dat de gemeente Velsen namens de IJmond gemeenten trekt. Een pleidooi voor kennisdeling.

Tekenen van transformatie

De gemeente Velsen vormt samen met de gemeenten Heemskerk en Beverwijk de IJmond regio. De gemeenten in de IJmond gingen, zoals vele gemeenten in Nederland, op 1 januari 2015 voor een 'zachte landing'. Bestaande contracten met aanbieders werden zoveel mogelijk overgenomen om inwoners continuïteit van zorg te kunnen bieden. 'Dat is gelukt,' aldus wethouder Baerveldt, 'en nu willen we verder.' De eerste tekenen van transformatie dienen zich aan: De CJG coaches pakken hun taken goed op en de budgetten voor pleeggezinnen lopen uit. Wethouder Baerveldt: 'In tijden van transformatie is het extra belangrijk om uit te wisselen. Je kunt hogere kosten op verschillende manieren interpreteren. We schrokken er niet van toen we er van hoorden. Ons einddoel is namelijk dat er minder kinderen in specialistische opvang terecht komen. Dat zijn dure plekken en het is voor die kinderen ook niet ideaal. De meeste kinderen zijn toch beter af in een gewone, huiselijke situatie.'

Expertise bundelen

In de IJmond is het uitwisselen al even gaande. In 2013 was de eerste regionale raadscommissievergadering een feit en voor het sociaal domein zijn regionaal de kaders opgesteld. Wethouder Baerveldt: 'De ambtenaren in de IJmond werken samen als één team. Laatst hadden we een sessie over de tweede kwartaalcijfers met de IJmond raadsleden. Dan word ik bijgestaan door een ambtenaar uit Beverwijk en Heemskerk. Iedereen heeft zijn eigen expertise en niet elke gemeente hoeft alle kennis zelf in huis te hebben. Zo gaan we heel efficiënt met onze mensen om en leren we eigenlijk continu van elkaar. In Heemskerk waren ze eerder met sociale wijkteams bezig dan in Velsen. Wij kijken dan wat we hiervan kunnen gebruiken en geven er een eigen draai aan. Daarna kunnen we samen terugkijken en ons afvragen: "Wat werkt nou beter?" Daarnaast kijken we samen vooruit. De inkoopstrategie voor 2017 staat al op de agenda.'

Elkaar opzoeken

Via het initiatief ‘Regio’s aan zet’, dat met ondersteuning van de provincie Noord-Holland tot stand komt, willen de IJmond gemeenten samen met andere gemeenten uit Noord-Holland het kennisdelen een nieuwe impuls geven. Wethouder Baerveldt: ‘Het risico bestaat dat gemeenten worden opgeslokt door de waan van de dag en niet naar buiten kijken, terwijl nu alles open ligt! Dit is de tijd om kennis te delen. Naar verbetering te zoeken en veranderingen door te voeren. Als je dat niet doet sta je stil en stilstand is achteruitgang.’ Welke vorm van kennisdeling heeft de voorkeur van de wethouder? Wethouder Baerveldt: ‘Persoonlijk vind ik het belangrijk om elkaar op te zoeken. Elke situatie is anders, je kunt een werkwijze nooit één op één kopiëren. Je moet niet iemand een praatje laten houden en dan weer fijn naar huis gaan. Kennisdelen is meer dan een PowerPoint presentatie. Mensen moeten meedenken en meedoen en geïnspireerd weer aan de slag kunnen.’

Op alle niveaus

Kennisdelen is op alle niveaus belangrijk, aldus Wethouder Baerveldt. ‘Voor bestuurders is het ook weleens goed. Wij staan soms te weinig stil bij zaken. Terwijl dat wel belangrijk is: Benen op tafel en “Hoe gaan we dat doen?”. Op verschillende niveaus blijft leren belangrijk. De transformatie gaat iedereen aan. Het begint bij een goed samenspel tussen ambtenaren en bestuurders. Dat is de enige manier waarop we samen de dialoog kunnen aangaan met burgers, vrijwilligers, cliëntenorganisaties en professionals. Zij merken immers allemaal iets van deze transformatie.’

Een stip zetten

Waar hoopt de wethouder dan aan te komen in, zeg, 2018? Wethouder Baerveldt: ‘Ik zou heel

De transformatie gaat over een andere manier van kijken vanuit meerdere perspectieven. Met ‘Regio’s aan zet’ willen we niet alleen het stokje overnemen van de provincie Noord-Holland, maar ook van het Rijk. Wij zijn grenzeloos ambitieus!

— Wethouder Baerveldt tijdens een inspiratiebijeenkomst in Santpoort

graag willen dat er geen onderscheid tussen de drie decentralisaties meer is. Nu zien we langzamerhand de grenzen al vervagen. We gaan onszelf vragen stellen: Dagbesteding vanuit de Wmo en beschut werk vanuit de Participatiewet, moeten we daar nog een schutting tussen zetten? 18-plus jeugd zit zo in de Wmo, is het dan belangrijk uit welk potje de zorg voor deze jongere betaald wordt? Uiteindelijk willen we gewoon onze mensen verzorgen van nul tot tig en daar hoort een budget bij. Samen hebben we in onze beleidsvisie een stip op de horizon gezet. De weg naar een goede uitvoering is ingewikkeld, dat besef ik. En daar begint het leren: van de praktijk en van elkaar. Op die weg zijn goede ideeën van anderen altijd welkom.’

‘Communicatieadviseurs worden nog vaak als de laatste schakel gezien, terwijl zij beleidsadviseurs veel werk uit handen kunnen nemen.’

Jora Hof,
Communicatie adviseur in SED-gemeente en
piketfunctie in de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Wat is de rol van gemeenten bij calamiteiten in het sociaal domein en hoe bereiden zij zich hierop voor?

‘Het gaat om de mensen die de telefoon opnemen.’

Remco van der Tol,
Casemanager Vangnet,
gemeente Zaanstad

‘In West-Friesland heeft elke gemeente een eigen Toezichthouder Wmo.’

Mariska El Ouni-Huijser,
Afdelingshoofd Welzijn en Toezichthouder
Wmo, gemeente Opmeer

➤ Lees de publicatie ‘Hoe bereidt Noord-Holland zich voor op calamiteiten in het sociaal domein?’ op:
www.wmowonen-nh.nl/factsheets

Verbinding werkt 100 keer beter dan verplichting

De behoefte van mensen aan vernieuwing hangt in de lucht. Het laat zich voelen dat we met elkaar een volgende fase in gaan en een nieuw tijdperk betreden. Onlangs bezocht ik een bijeenkomst waar Jan Bommerez - specialist in trainingen over 'loslaten', een boeiende inleiding hield. Hij verwoordde treffend dat we zonder pardon uit onze comfortzone worden gedrukt. Het veilige informatietijdperk heeft z'n langste tijd gehad. Daarvoor in de plaats ontwikkelt zich een transformatietijdperk. Transformatie in de betekenis van herscheppen. En dat brengt veel onzekerheden met zich mee.

Er is geen ontkomen meer aan. Ook het 'sociaal domein' verandert. Tot voor kort spraken we over de verandering van de verzorgingsstaat. Het is voorbij met de over alles wakende en verzorgende overheid. Veel burgers, gemeenten en maatschappelijke organisaties hebben het er druk mee: nadenken over de toekomst. Maar tegelijkertijd geven zij, in operationele zin, het nu bestaande sociaal domein concreet vorm, vrager, opdrachtgever en uitvoerder.

In veel gesprekken in gemeenten is dezelfde wens hoorbaar. De kloof tussen 'verzorgingsstaatland' en 'sociaal domeinland' moet overbrugd worden. Er zijn heel wat fenomenen die terug komen in visioenen over 'sociaal domeinland': maximale eigen verantwoordelijkheid van burgers is er een. En ruimte voor creativiteit en het ontwikkelen van een innovatieve aanpak. Nog een: meer verbinding tussen de verschillende (leeftijd)groepen. Verder: samenhang en samenwerking als inzet bij te behalen resultaten. Een integrale benadering heeft

uiteindelijk het maximale effectiviteit.

Mijn waarneming is dat alle betrokkenen in het sociaal domein het nu even lastig hebben. Zij bouwen gezamenlijk als het ware een brug waar zij tegelijk overheen lopen. De moeilijkheidsgraad is hoog en is verklaarbaar door de complexiteit van het vraagstuk. Gewerkt wordt in het 'nu', maar ook aan het 'straks'. Daar waar 'nu' en 'straks' in elkaars verlengde liggen, worden meters gemaakt. Meters waar de burger profijt van heeft. Mijn ervaring is dat professionals zich dan helemaal geven en zich met hart en ziel verbinden aan de aanpak. Er zijn ook situaties waar de huidige praktijken en het visioen van 'sociaal domeinland' niet logisch verbonden zijn. In die praktijken overheerst beheersmatig denken. De nadruk ligt hier nog op het belang van top-down regie, eenzijdige kostenverlaging en dwangmatige beheersing van het primair proces. Professionals worden verplicht in een keurslijf te werken. De professionele kennis, kunde en creativiteit wordt in dergelijke praktijken afgeknepen.

Alle partners in iedere gemeente gun ik de dialoog over 'het nu' en 'het straks' van het lokaal sociaal domein. Van deze dialoog gaat een positieve stimulans uit wanneer er aandacht wordt besteed aan drie belangrijke aspecten: het versterken van een samenleving waarin het normaal is dat iedereen kan meedoen, een benadering die uitgaat van openheid, creativiteit, leergierigheid en experimenteren en - bovenal, het verbinden van mensen. Want verbinding werkt 100 keer beter dan verplichting!

door Cees Huisman

Cees Huisman is bestuurder van MEE Noordwest-Holland. Daarvoor was hij onder andere manager en bestuurder kinderopvang en sociaal cultureel werk in Amsterdam en bestuurder van de sociaal pedagogische dienst in Alkmaar.

Een nieuw leven bij Het Pakhuis

Op 21 mei jl. startte het project 'De Verbeelding' in de gemeente Zandvoort. In het project werkt de gemeente samen met Werkdag, Stichting Perspectief, Nieuw Unicum, bibliotheek Zuid-Kennemerland, Kringloopwinkel Het Pakhuis, Roads en lokale ondernemers. Samen begeleiden deze partijen inwoners uit Zandvoort, die onder de Wmo of Participatiewet vallen, naar werk. Dit varieert van arbeidsmatige dagbesteding tot betaald en onbetaald werk in Zandvoort zelf.

In het pakhuis koop je bijvoorbeeld een fondueset, of een schele knuffel.

Het Pakhuis is een kringloopwinkel in Zandvoort. Het Pakhuis zit in een oude bakelietfabriek vlak achter de duinen. Zoals bij alle kringloopwinkels, kun je er van alles kopen.

Dit is Nanda. Zij woont samen met haar dochter van acht in Zandvoort. Nanda heeft een bijstandsuitkering en is alleenstaand. Via het UWV kwam zij in contact met De Verbeelding.

Eerst vroeg haar jobcoach of zij vluchtelingenwerk wilde doen. Nanda zei dat ze beter op kan schieten met oudere mensen. Die hebben vaak, net als zij, al veel meegemaakt. Zo kwam Nanda bij Het Pakhuis terecht. Ze is een week geleden begonnen.

Dit zijn Hans en zijn vrouw Annette. In 2010 begonnen zij Het Pakhuis. Elke dag houden acht vrijwilligers de winkel op orde. De gezelligheid trekt deze vrijwilligers aan.

Hans woont al vijftig jaar in Zandvoort en kent daar veel mensen. Hij vindt het belangrijk om iets voor jonge mensen als Nanda te betekenen. Nanda zat veel thuis en had weinig zelfvertrouwen. In Het Pakhuis is altijd iets te doen en zijn andere mensen om een praatje mee te maken. Hans en Nanda hebben samen met haar jobcoach Hendrik besproken wat Nanda in Het Pakhuis kan gaan doen. Zij start met twee dagdelen per week. Na verloop van tijd zullen Hendrik en Nanda bekijken of zij een volgende stap kan zetten. Naar een stage of betaald werk bijvoorbeeld.

De dag begint met een kopje koffie. Nanda is blij dat zij in Het Pakhuis niet zo vroeg hoeft te beginnen. Toen ze vijf jaar geleden bij het Kruidvat werkte moest zij elke dag om half zeven beginnen. In Het Pakhuis kan ze langzaam inkomen. En ze is op tijd klaar om haar dochter van school te halen.

Dit is de afdeling waar Nanda, samen met andere vrijwilligers, orde in de chaos schept. Vandaag gaat Nanda aan de slag met de kleeerhangers. Ze kan niet tegen troep. Of zij sorteert de sjaals. Die liggen altijd na één dag alweer door elkaar.

En er is natuurlijk tijd voor een tweede kop koffie met Ellen, vrijwilligster van het eerste uur. Ellen werkt Nanda in op de kledingafdeling. Vandaag zelfs met een plakje cake erbij, want er is een jarige!

Nanda is blij dat zij in Het Pakhuis kon werken. Toen Nanda vorige week begon was ze best zenuwachtig. Ze had al een paar jaar niet gewerkt en veel thuisgezeten met haar kind en haar hondje. Maar de andere vrijwilligers stelden haar op haar gemak. Ze lijken haar heel aardig. En haar dochter kan nu zeggen dat *mama naar werk moet*.

En zo krijgt alles en iedereen een nieuw leven bij Het Pakhuis.

Meer informatie over dit project vindt u op:
www.deverbeelding-zandvoort.nl

Spaghetti

Een tijdje terug zwaaide ik weer eens de laatste gasten uit van onze wekelijkse spaghettiavond. Het was later dan anders. Het waaide, de temperatuur was nog vreemd broeierig voor de tijd van het jaar en de kinderschare voor de deur voor Sint Maarten - het was 11 november, was al lang naar huis. Lampionnen en kinderstemmen waren uitgedoofd. Eindelijk stilte na een lange dag.

Ik kon niet anders dan heel even gelukkig zijn. Het is elke week weer afwachten wie er op de vaste woensdagavond spaghettiavond komt: onze sinds kort twee uit huis wonende zonen zijn er meestal, mijn nichtje van 28, die lange tijd in ons huis woonde, met haar man en hun 4 maanden oude baby. Maar sinds jaar en dag is dit gezelschap op de woensdag avond vermengd met vele anderen. Elke woensdag van de week treffen we familie, vrienden, burens en soms ook collega's in een andere samenstelling aan onze pasta tafel in Amsterdam Oud-West. Vaak moeten we extra stoelen van boven halen. En elke week is het fijn om iedereen weer even te horen en te zien. De hoeveelheid saus wordt bepaald door de WhatsApps die we voor 16.00 uur ontvangen. Wie eet mee vandaag?, appt mijn man elke woensdagochtend in de groepsapp, waar steeds meer mensen bij zijn aangesloten. Gaandeweg de dag groeit dan de stroom aan- en afmeldingen. 'Ik wel – ik ben er bij!' appt de een. 'Helaas!' appt een ander. 'Moet studeren' of: 'Ik heb bandles' of ook zo iets 'Kom wel, maar ben wat later, kun je bordje warm houden?' Of: 'Mag mijn moeder ook meekomen?'

Voor mij zijn deze avonden goud waard. Eén avond per week samen en ik weet weer hoe het met iedereen gaat. In twee uur tijd hebben we rond de dampende pan spaghetti bolognese de belangrijkste verhalen uitgewisseld en elkaar in de ogen gekeken. Er wordt gelachen, gepraat en gegeten. Ben ik te moe van een dag werken dan ga ik op de bank liggen en luister ik naar het geroezemoes op de achtergrond. Alles mag, niets hoeft.

Als grote woorden vallen als 'participatiemaatschappij' of als we de rol en functie van sociale teams en wijknetwerken bespreken in de Kenniskring Sociale teams Noord-Holland denk ik vaak aan ons *bottom up*-spaghetti initiatief. Moeten we het allemaal niet kleiner maken?, denk ik dan. En een beetje eenvoudig houden? Sterke netwerken laten zich niet van bovenaf dicteren maar hebben wel 'spaghetti' nodig. Ook realiseer ik me dan donders goed dat wij het geluk hebben dat we elke woensdag met een volle tafel zitten. Ik weet ook dat er veel mensen zijn voor wie zo'n spaghetti avond niet vanzelfsprekend is. Veel mensen hebben niet het netwerk of de sociale contacten en voelen zich eenzaam. Deze mensen hebben blijvend ondersteuning nodig voor het organiseren van zoiets simpels als gezelligheid. Laten we daar in investeren en ons er bewust van zijn dat bezuinigen bij deze kwetsbare mensen not done is als we hen dat wekelijkse bordje spaghetti ook toewensen.

door Carla Kolner

Carla Kolner is sinds 2013 projectleider van de Kenniskring Sociale Teams Noord-Holland. In de Kenniskring werkt zij – namens zeventien gemeenten in NH – samen met Ard Sprinkhuizen van de Wmo-werkplaats Noord-Holland.

7 tips voor werkgevers

Kun je mantelzorgers ondersteunen?
Natuurlijk!

door Erna Molenaar

Erna Molenaar is programmamanager bij Stichting De Wering en betrokken bij het Kennisplatform Mantelzorg West-Friesland. Dit platform biedt kennis, advies, ondersteuning en scholing op het gebied van mantelzorgondersteuning aan professionals en vrijwilligers.

Mantelzorg is structurele zorg voor een hulpbehoevende naaste, bijvoorbeeld een familielid, partner, vriend of buurvrouw.

Voor meer informatie zie:
www.werkenmantelzorg.nl
en www.ikzorg.nu

1. Maak mantelzorg bespreekbaar op het werk

Uit onderzoek blijkt dat een op de zes mensen mantelzorger is. In de zorg is dat zelfs een op de vier. Zorg voor een ziek kind of zieke partner kan in sommige gevallen het werk beïnvloeden. Werknemers vinden het over het algemeen lastig om hier zelf over te beginnen. Organiseer eens een bijeenkomst over dit thema en vraag gericht wie zelf voor een naaste zorgt. Doorbreek daarmee de aarzeling die veel mantelzorgers hebben om hun zorgen te delen met de baas of met collega's.

2. Breek een lans binnen het management

De participatiesamenleving gaat aan niemand voorbij. Ook niet aan werkgevers. De werknemer 'nieuwe stijl' combineert werk en mantelzorg. Het kost werkgevers niet veel om te voorkomen dat werknemers met deze combinatie in de knel komen. Onderzoek toont aan dat gerichte aandacht voor werk en mantelzorg onder andere leidt tot minder ziekteverzuim, een hogere binding met de organisatie en een beter imago van de werkgever. En gerichte aandacht kost niet veel. Een goed gesprek, een beetje aandacht en het aan elkaar koppelen van oplossingen die alle partijen inbrengen, is alles. Breek een lans voor mantelzorgondersteuning binnen het management.

Illustratie door Willem Ritstier

3. Kom samen tot een verlofregeling

Nodig alle partijen – de mantelzorgers, hun eigen netwerk en collega's – uit om mee te denken over een verlofregeling voor de mantelzorgende collega's. Is het mogelijk om later te beginnen en de gemiste uren op een ander moment in te halen? Is thuiswerken een optie? Vertrouw op het gezonde verstand van medewerkers. Daarnaast kan een werkgever inbrengen wat echt niet haalbaar is vanwege de bedrijfsvoering.

4. Maak verlofregelingen actief bekend en pas deze toe

Communiceer de verlofregelingen duidelijk. Laat je niet leiden door angst of onzekerheid dat hier misbruik van zal worden gemaakt. En evalueer met de mantelzorger of de verlofregeling voor beide partijen (werknemer en werkgever) het gewenste effect heeft.

5. Benut hulptroupen voor mantelzorgers

Als er problemen zijn die met de werknemer en de teams niet kunnen worden opgelost, zijn er meer hulptroupen beschikbaar. Zo hebben de meeste gemeenten wijkteams die naar voorzieningen of regelhulp kunnen verwijzen. Daarnaast bestaan er in de meeste gemeenten

vrijwilligersorganisaties die burenhulp kunnen leveren of dagactiviteiten aanbieden. Adviseer de werknemer om mogelijke hulptroupen op te zoeken in de eigen gemeente of eigen wijk.

6. Benut hulptroupen voor werkgevers

Naast hulptroupen voor mantelzorgers, bestaan er hulptroupen voor werkgevers. Stichting Werk en Mantelzorg en het Kennisplatform Mantelzorg West-Friesland bieden advies en ondersteuning aan werkgevers die werk willen maken van mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid. Op hun websites staat een tool waarmee kan worden uitgerekend hoeveel met een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid kan worden bespaard en voorbeelden van organisaties die al mantelzorgvriendelijk zijn.

7. Verken de mogelijkheden voor een aanvullende ziektekostenverzekering

De meeste aanvullende ziektekostenverzekeringen vergoeden een mantelzorgmakelaar die kan helpen bij complexe regelingen. Ook kunnen respijtoorzieningen worden vergoed. Wijs medewerkers hier op of overweeg een collectieve voorziening.

• **Aart van Scherpenzeel** is 65-plusser en al
• meerdere jaren actief als vrijwilliger bij de
• Voedselbank Gooi en Omstreken. Er werken
• 300 vrijwilligers verdeeld over de locaties
• Huizen, Hilversum, Weesp en Baarn/Soest.
• Iedere donderdag worden de voedselpakketten
• uitgereikt. Voedselbank Gooi en Omstreken
• draait voor 100% op vrijwilligers, van het
• hoofdbestuur tot en met de schoonmaakkploeg.
• De organisatie is groeiende en kan dus meer
• vrijwilligers gebruiken. Daarom houdt Aart
• nu ook sollicitatiegesprekken. De sollicitanten
• zijn ook boven de 65. Aart is van mening dat
• vrijwilligerswerk niet alleen gaat om het helpen
• van anderen, maar deels ook om eigenbelang.
• Want zo beland je niet achter de geraniums.

Als de cliënten eenmaal binnen stappen,
dan hoor je ze zuchten en ontdooien.
Dat ijs valt er allemaal af en dan zie je
een mens de deur uitlopen.
Een dankbaar mens. Een mens die
eindelijk ook eens thuis kan komen en
kan zeggen “kijk eens wat we hebbben”.
Ook naar de kinderen toe. Dat maakt
het werken wel heel prettig.

— Aart van Scherpenzeel

R	V	E	G	E	N	E	R	A	L	I	S	T	W	V	Z
G	R	O	Z	T	J	I	P	S	E	R	T	E	K	O	L
N	I	V	Z	B	W	A	J	E	U	G	D	Z	O	R	G
I	J	E	S	N	Z	E	L	F	R	E	D	Z	A	A	M
R	W	R	T	C	E	Z	D	O	R	P	S	H	U	I	S
O	I	G	R	J	G	V	Z	K	R	E	W	T	A	A	M
T	L	A	A	G	D	R	E	M	P	E	L	I	G	G	I
I	L	N	S	P	A	R	T	I	C	I	P	A	T	I	E
N	I	G	I	O	I	M	A	N	T	E	L	Z	O	R	G
O	G	S	U	G	S	T	S	I	L	A	I	C	E	P	S
M	E	R	H	N	E	R	E	T	I	L	I	C	A	F	A
W	R	E	S	L	A	A	R	U	M	A	R	T	X	E	W
A	I	C	L	A	A	R	U	M	A	R	T	N	I	L	N
D	T	H	C	A	R	K	R	E	G	R	U	B	Z	N	Z
E	T	T	R	A	N	S	F	O	R	M	A	T	I	E	I
S	E	I	T	A	S	I	L	A	R	T	N	E	C	E	D

uitkomst															
----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

mantelzorg	generalist	maatwerk	loket
zelfredzaam	decentralisaties	transformatie	zorg
participatie	dorpshuis	vrijwilliger	extramuraal
faciliteren	overgangsrecht	jeugdzorg	intramuraal
wederkerigheid	transformatie	monitoring	zvw
burgerkracht	Wlz	initiatieven	awbz
respijtzorg	Wmo	RSA	cjg
laagdrempelig	specialist	huisarts	ggz

‘3D’s, transformatiehuisjes, de zachte landing, niet tussen wal en schip vallen; ik dacht: “Waar gaat dit over?” Hoe gaan we weer dezelfde taal spreken?’

Arjo Klamer, gemeente Hilversum

‘Als we de samenleving vragen om te kantelen, hoort daar ook de kanteling van de gemeenteraad bij. In ‘Regio’s aan zet’ zal ik dit thema agenderen en kijken hoe we ook raadsleden kunnen betrekken.’

Jack van der Hoek, gemeente Haarlem

‘We hebben elkaar heel hard nodig in de transformatie. We kunnen van elkaar leren en elkaar zekerheid geven.’

Dirk te Grotenhuis, gemeente Drechterland

‘Ik ben blij dat we via het initiatief ‘Regio’s aan zet’ kennis blijven delen over zaken die we tegenkomen in de praktijk.’

Elly Deutekom, gemeente Opmeer

‘Het belangrijkste vind ik dat we de mensen weten te bereiken die ons echt nodig hebben.’

Win Bijman, gemeente Koggenland

‘In de transformatie kan de leefwereld van de inwoner weer centraal komen te staan.’

Cees Beentjes, gemeente Heemskerk

‘Transformeren betekent afscheid nemen van het oude en zoeken naar het nieuwe, zonder te weten wat dat nieuwe precies is.’

Robert te Beest, gemeente Velsen

...en nu verder!

U bent bijna aangekomen bij de kaft van dit magazine. We hebben geprobeerd een beeldend overzicht te geven van initiatieven en activiteiten die tekenend zijn voor de transformatie van het sociaal domein in Noord-Holland. Nu is het tijd om ons te richten op de toekomst. Want hoe verder...?

We staan nog midden in het proces van transformatie. Met elkaar mogen we vaststellen dat het om een complex proces gaat dat tijd nodig heeft. Pasklare antwoorden zijn er niet en het is een zoektocht met ‘vallen en opstaan’ voor iedereen. Wethouders, raadsleden en ambtenaren van gemeenten, burgers, vrijwilligers, cliëntenorganisaties, professionals en bestuurders van maatschappelijke organisaties maken de transformatie samen. In gezamenlijkheid zetten zij een stip op de horizon en stellen zij wenselijke uitkomsten vast. De transformatie kan alleen slagen als er in die zoektocht volop aandacht is voor leren, kennis delen en kennisontwikkeling.

Inmiddels heeft de gemeente Velsen zich namens de IJmond gemeenten - en in principe voor alle Noord-Hollandse gemeenten - opgeworpen als trekker van het initiatief Regio’s aan Zet. Velsen kreeg onlangs subsidie van de provincie Noord-Holland voor de voortzetting, vernieuwing en doorontwikkeling van het Kenniscentrum Wmo en Wonen. Vanaf 2016

gaan Noord-Hollandse gemeenten zelf regie voeren over de koers, inhoud en vorm van hun eigen kennisfunctie.

Regio's aan Zet biedt ook een kans om aan te sluiten bij regionale en landelijke kennisnetwerken. Want in heel Nederland speelt de vraag hoe de bestaande kennisinfrastructuur in het sociaal domein beter kan worden ingericht.

Op dit moment liggen er in Noord-Holland plannen voor de volgende netwerken:

- De **Transformatiewerkplaats sociaal domein Noord-Holland** is ondergebracht bij het lectoraat Maatschappelijk Werk van Inholland Haarlem/Alkmaar. De Transformatiewerkplaatsen zijn een voortzetting en uitbreiding van het landelijk dekkend regionaal netwerk van Wmo-werkplaatsen met een 3D-brede kennisontwikkelingsfunctie en gebaseerd op vragen uit en kwesties in de regio. De Transformatiewerkplaatsen hebben onder meer de opdracht om te zorgen voor een praktijkgerichte regionale ontsluiting en ontwikkeling van kennis rond transformatievraagstukken. Daarnaast zullen zij de afstemming met de landelijke kennisinfrastructuur op zich nemen.
- De **Kenniskring 'Wijk, teams en toegang'** is een antwoord op de behoefte van gemeenten om met elkaar ervaringen uit te wisselen en kennis te delen over de ontwikkelingen rond toegangsvraagstukken en de rol van multidisciplinaire samenwerkingsverbanden (sociale teams) op wijk- en buurniveau. De Kenniskring bestaat sinds 2012 en werkt in opdracht van 17 gemeenten. Gemeente Hilversum neemt vanaf 2016 het stokje van de gemeente Heerhugowaard over en wordt trekker van dit traject.

De drie initiatieven (Regio's aan Zet als opvolger van het Kenniscentrum Wmo en Wonen, de Transformatiewerkplaats als opvolger van de Wmo-werkplaats en de Kenniskring 'Wijk teams en toegang') willen vanaf 2016 antwoord bieden op nieuwe en actuele vraagstukken. Uiteindelijk is het de bedoeling om in de komende jaren samen toe te werken naar een goed functionerend en dialoog gestuurd regionaal kennisnetwerk sociaal domein, waarin gewerkt wordt op basis van een door de betrokken partijen – gemeenten, instellingen, hogescholen en cliëntorganisaties – gedragen meerjarige Kennisagenda.

Wij hopen dat u, net als wij, met ons in gesprek wilt blijven over hoe we de transformatie van het sociaal domein in Noord-Holland optimaal kunnen vormgeven. In het eerste kwartaal van 2016 presenteren de gemeenten hun plannen voor 2016.

Wilt u meepraten of op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen? Kijk dan op www.wmowonen-nh.nl, praat mee via #tothierennu verder, of neem direct contact op met één van ons.

We verheugen ons erop elkaar in 2016 weer te ontmoeten!

Carla Kolner, Kenniskring 'Wijk, teams en toegang'

Ard Sprinkhuizen, Transformatiewerkplaats sociaal domein Noord-Holland

Joost Groenendijk, Regio's aan Zet

DYNE

De eenheid van kracht

dyne [eenheid van kracht] {1901-1925} <frans dyne, gevormd van grieks dunamis [kracht], van dunamai [ik ben in staat].

P.A.F. van Veen en N. van der Sijs (1997), Van Dale
Etymologisch woordenboek

Speciale dank:

Els Weijers, Annette Baerveldt, Esther Sarphatie, Arjo
Klamer, Marloes Gankema, Rob Doelman, Ton de Wit,
Erna Molenaar, Cees Huisman, Karin Maas, Carla Kolner,
Eric Lagendijk, Mia Dieters, Han Seven, Manja Greutert
en Dick Jansen.

Dit magazine wordt in opdracht van de provincie Noord-Holland uitgegeven door
DSP-groep via het Kenniscentrum Wmo en Wonen en verspreid onder personen en
instanties betrokken bij de uitvoering van de Regionale Sociale Agenda's in Noord-Holland.

© DSP-groep, Amsterdam 2015
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige
vorm of enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of
enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Voor zover het
maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet
1912 j ° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23
augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk
verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprerecht. Voor het overnemen
van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatie of
andere werken (artikel 16 Auteurswet 1912), in welke vorm dan ook, dient men zich tot
de uitgever te wenden. Ondanks alle aan de samenstelling van dit magazine bestede
zorg kan noch de redactie, noch de geïnterviewden, noch de uitgever aansprakelijkheid
aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Opdrachtgever:
Provincie Noord-Holland

Uitgave:
Kenniscentrum Wmo en Wonen

Interviews en teksten:
Evelien Vos, DSP-groep
Joost Groenendijk, DSP-groep

Fotografie:
Robert Lagendijk, robertlagendijk.nl
Evelien Vos, DSP-groep

Filmportretten:
Brechtje Boeke Film Productions

Cartoon:
Willem Ritstier

Redactie:
Dide van Berkel, DSP-groep
Joost Groenendijk, DSP-groep
Evelien Vos, DSP-groep
Carla Kolner, DSP-groep

Eindredactie:
Robert Lagendijk, robertlagendijk.nl

Art direction:
Paul Bergman, paulbergman.nl

Hoofdredactie:
Joost Groenendijk, DSP-groep

Drukwerk:
Zwaan Printmedia

1e druk
Oplage 1.000 exemplaren
Formaat 210 × 270 mm
Genaaid gebrocheerd, 68 pagina's

Omslagbeeld:
Paul Bergman, paulbergman.nl

“Als jullie beren
op de weg zien, is
er in ieder geval
een weg.”

Lucas Meijs, hoogleraar Strategische filantropie en
vrijwilligerswerk aan de Erasmus Universiteit, Rotterdam

Praat online mee over de transformatie #tothierennu verder

